Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem
NAJER FOLKSBLAT פרייז 15 גראשען

(ציהונג פון דער מלוכה-לאטעריע — זעה זייט 3)

היינט 10 זייטען

נייער פאלקסבלאט

№ 14 | Łódź, Sroda, 16 Stycznia 1935 r. | דרייצענטער יאהרגאנג | לאדז, מיטוואך, יב שבט תרצ"ה | № 14

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71

דייטשלאנד'ס זיג אין סאאר-געביט

העכער 90 פראצ. וועהלער האבען געשטימט פאר היטלערן

דייטשלאנד קאן איצט אפגעבען א דעקלאראציע לטובת דעם איירעפעאישען שלום — ערקלעהרט היטלער

סאארבריקען, 15 (ספ. טעל.)

די פלעביסציט-קאמיסיע האט פערעפענטליכט פאלגענדען רעזולטאט פון פלעביסציט אין סאאר-געביט:

וואהל-בערעכטיגטע זענען געווען 589,541, אפגעגעבען די שטימען האבען 528,005 אדער 97,9 פראצענט פון אלע וואהל-בערעכטיגטע. גע'פסלטע שטימען זענען געווען 2,249 פאר'ן סטאטוס-קווא האבען געשטימט 46,513 פערזאן, ד. ה. 8,87 פראצענט.

פאר פראנקרייך האבען געשטימט 2,124 פערזאן אדער 0,04 פראצ. פאר דייטשלאנד האבען געשטימט 477,109 פערזאן, אלזא, 90,08 פראצענט.

ווי עס איז צו זעהען, האט כמעט די גאנצע באפעלקערונג אין סאאר-לאנד זיך ארויסגעזאגט דערפאר, אז סאאר זאל איבערגעהן אונטער דער הערשאפט פון דייטשלאנד.

סאארבריקען, 15 (ספ. טעל.)

„היטלער'ס מפלה איז שוין בעשטימט", „סאאר" וועט זיין פריי פון די נאציאנאל-סאציאליסטען", „די קראפט פון אונזערע מאסען וועלען דערשטיקען די ברוינע פערשווערונג" — מיט אזעלכע קעפ איז ארויס די נאכמיטאג-אויסגאבע פון דער גערעכטיגער „ארבייטער צייטונג", דעם ארגאן פון די קאמוניסטען און ארבייטס-פראנט אין סאאר-געביט. 5 א זייגער פארנאכט האט מען די איבענדערמאנטע ווערטער נאך געקענט נאמען ערנסט. מ'האט דאן זיך געקענט ריכטען אויפ'ן ערפאלג פון די אנהענגער פון סטאטוס-קווא. 7 א זייגער איז שוין געווען קלאר, די זשורנאליסטען האבען געאיילט צו די טעלעפאנען, בכדי מודיע צו זיין דער עפענטליכקייט דעם ריזיגען אונפערוואַרטעטען זיג פון היטלער'ן.

סאארבריקען, 15 (ספ. טעל.)

האלב 4 נאכמיטאג זענען אנגעקומען 300 נייטראלע רעכענמייסטערס, וועלכע האבען פון מיסעס וואמבאוג, דער אמעריקאנישער פלעביסציט-ספעציאליסטקע, איבערגענומען די לעצטע פעראָרדנונגען: מען טאר ניט פערלאזען דעם גרויסען זאל פון דער קליינער עוואנגעלישער געמיינדע אין סאארבריקען — ווארמבורג; מען טאר זיך אויך ניט פערשטענדיגען מיט דער אויסערליכער וועלט, מען טאר ניט ארויסגעהן צום בופעט א.א.וו.

סאארבריקען, 15 (ספ. טעל.)

6 א זייגער פארטאגס האט דער טעאטער-זאל אנ'אויסערגעוועהנליכען אויסזעהן, די פאדלאגע איז פול אנגעווארפען מיט קופעס בלויע קאנווערטען. צווישען די שטויסען קאנווערטען האבען זיך ארומגעפארצט די רעכענמייסטערס. אין מיטען ים פון קאנווערטען איז אונבעהאלפען געשטאנען א בעאמטער מיט א טעלער הייסע זופ און ער האט נישט געוואוסט, וואו ער זאל דעם טעלער אוועקשטעלען.

דער זאל ווערט איינציגווייז פול און פולער. עס קומען אן די ערשטע פאטאגראפיסטען און קינא-אפעראטארען, וועלכע גרייטען זיך צו פערייביגען אויף דער טאשמע דעם היסטארישען מאמענט פונם אויסגאנג פון סאאר-פלעביסציט.

האלב 8 איז דער זאל פול איבער די ברעגעס. עס זענען אנוועזענד אין קאמפלעט אלע דעלעגאטען פון דער פעלקער-ליגע, די קאמיסיע, וואס הערשט איבער סאאר, די אפיצירען פון די אויסלענדישע מיליטערישע אפטיילונגען, אלע זענען געווען אנגעטון אין גאלא-קליידונג. אין דער שטימונג האט זיך נישט געפיהלט, אז די לעצטע צוויי מעת-לעת איז נישט געווען קיין צייט צו לעגען זיך שלאפען.

10 מינוט נאך 8 א זייגער האט דער פאָרזיצער פון דער פלעביסציט-קאמיסיע רהאדע, אנגעטון די ברילען און אין א פייערליכער שטילקייט זיך אויפגעשטעלט. גראף פורטאלס האט איהם צוגעמאניאל איבערגעגעבען דעם פראטאקאל פון דעם פלעביסציט-אויסגאנג, דער סעקרעטאר פון דער פלעביסציט-קאמיסיע לעזט פאר דעם רעזולטאט פון דער אפשטימונג אין די בעזונדערע 38 געמיינדעס. דורכשניטליך האבען 90 פראצענט פון די וועהלער געשטימט פאר דייטשלאנד. אין די שטעט האט דייטשלאנד בעקומען 88–89 פראצ. אין די דערפער דערגעהט די צאהל אפגעגעבענע שטימען לטובת דייטשלאנד ביז 95 פראצ. אין ערגיץ איז די פראצענט-פערהעלטניש נישט געווען קלענער ווי 86 פראצ. לטובת דייטשלאנד.

פרעזעס רהאדע שטעלט נאכאמאל אויף, ערקלערט, אז דער פלעביסציט איז דורכגעפיהרט, די קאמיסיע האלט, אז זי קאן שוין צוריקפאהרען קיין זשענעווע, בכדי אפצוגעבען א בעריכט וועגען פערלויף און אויסגאנג פון דער אפשטימונג.

אין דעם מאמענט הויבט זיך אויף א שטורם פון הוררא-אויסרופען און געשרייען: „זיג! הייל!" הענד הויבען זיך אין דער הויך.

די גלאקען קלינגען אויס א פרייד-אלארם. פון אלע פענסטער ווערען ארויסגעשטעלט דייטשע פעהנער. די ראדיא-הילכער, וואס זענען ארויסגעשטעלט אין די פענסטער ווארפען די הארטע, דעצידירטע ווערטער פון נאציישען פיהרער אין סאאר יאזעף בירקעל און פון היטלער'ן גופא.

אויך אין די קאפעען און רעסטאראנען האט מען געזעהען סצענעס פון ענטוזיאזם

דער „דייטשער פראנט" האט דעם היינטיגען טאג ערקלערט אלס א נאציאנאלען יום-טוב. אלע פאבריקען, געוועלבער, אמטען, באנק-הייזער, שולען זענען נישט טעטיג. אויף נאכמיטאג זענען בעשטימט געווארען גרויסע גאסען-מאניפעסטאציעס.

דהיות אויך דער „איינהייטס-פראנט" האט גערופען זיינע מיטגלידער צו דעמאנסטראציעס, הערשט די מורא פאר צוזאמענשטויסען.

בערלין, 15 (ספ. טעל.)

אין גאנץ דייטשלאנד האט מען מיט א פערכאפטען אטעם דערווארט דעם אויסגאנג פון פלעביסציט אין סאאר. שוין אין דער פארלעצטער נאכט האט מען זיך גערוכט אויף א פולשטענדיגען נצחון פון דייטשלאנד. דירעקט נאכן פערעפענטליכען דורכן ראדיא דעם אויסגאנג פון פלעביסציט, האט היטלערס שטעלפערטרעטער אין סאאר-געביט בירקעל, געהאלטען א ראדיא-רעדע, אין וועלכער ער האט מיטגעטיילט דעם „פיהרער" (און צוגלייך דערמיט דעם דייטשען פאלק) וועגען פערלויף פון דער אפשטימונג. בירקעל האט דערביי אונטערגעשטראכען, אז איצינד פערשטעהט שוין די וועלט, אז דער „רהיין איז א דייטשער טייך, אבער נישט די גרעניץ פון דייטשלאנד".

נאכדעם האט היטלער דורכן מינכענער ראדיא געהאלטען א קורצע רעדע, אין וועלכער ער האט געדאנקט די סאאר-איינוואוינער פאר די בעווייזען פון צוטרוי, וואס זיי האבען איהם, דעם „פיהרער", ארויסגעוויזען בעת'ן פלעביסציט.

„אייער דעציזיע — האט היטלער ערקלערט — מאכט מיר מעגליך אפצוגעבען א דעקלאראציע לטובת דעם איירעפעאישען שלום.

בערלין, 15 (ספ. טעל.)

מיניסטער געבעלס האט דורך ראדיא היינט גערופען דאס דייטשע פאלק איינצוארדנען מאניפעסטאציעס צוליבן דייטשען זיג אין סאאר-געביט.

סאארבריקען, 15 (ספ. טעל.)

אין מיטען דער נאכט, ווען מ'האט אין טעאטער-זאל פון עוואנגעלישען הויז געצעהלט די שטימען, האט אין די זשורנאליסטישע קרייזען זיך דורכגעטראגען א קלאנג וועגען א רעוואלט, וואס האט געזאלט אויסברעכען צווישען דער פאליציי אין די אולאנען-קאזארען אין סאארבריקען.

אפעל צו דער גאנצער וועלט

צו שיצען דאס לעבען פון די יודען אין סאאר-געביט

גרויסע יודישע פערזאמלונג אין ווארשא שיקט א ספעציעלע דעפעשע צו דער פעלקער-ליגע

ווארשא, 15 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט).

אין זאל פון דער ווארשאווער יודישער קהלה איז היינט פארגעקומען א גרויסע פערזאמלונג פון פארשטעהער פון אלע יודישע ריכטונגען, געזעלשאפטליכע טוער און יודישע דעפוטאטען.

די פערזאמלונג איז געווען געווידמעט דער לאגע, וואס האט זיך געשאפען פאר די יודען אין סאאר-געביט נאך דעם נאר וואס דורכגעפיהרטען פלעביסציט, וואס האט געבראכט א זיג פאר היטלער-דייטשלאנד.

מיט רעדעס וועגען דער סכנה, וואס דער היטלער-נצחון ברענגט אויף די יודען אין סאאר, זענען ארויסגעטרעטען קהלה-פרעזעס מאזור, דעפ. וויסליצקי, דעפ. ד"ר ראזמארין, מארק טורקאוו, ש. וואלקאוויטש, אלחנן צייטלין א.א.

נאך די רעדעס, אין וועלכע עס איז אויספיהרליך בעהאנדעלט געווארען דער מצב פון די יודען אין דייטשלאנד און ספעציעל אין סאאר-געביט, וואו די היטלער-בעסטיע וועט אויפהויבען דעם קאפ, איז אנגענומען געווארען א רעזאלוציע צו שיקען די יודען אין סאאר-געביט א ווארימע בעגריסונג מיט דער פערזיכערונג, אז די יודען אין דער גאנצער וועלט וועלען זיי בעשיצען, זיי דארפען בכן נישט פערלירען זיך.

גלייכצייטיג ווערט אפעלירט צו דער גאנצער ציוויליזירטער וועלט צו פאדערן רעכט אויף לעבען און עקזיסטענץ פאר די יודען אין סאאר-געביט.

עס איז אויך פערפאסט געווארען דער טעקסט פון א טעלעגראמע צו דער פעלקער-ליגע מכח אננעהמען אלע רעכטליכע, געזעצליכע מיטלען, כדי צו פערטיידיגען דאס לעבען פון די יודען אין סאאר.

א חוץ מזה איז אנגענומען געווארען א בעשלוס, אז די ווארשאווער יודישע קהלה זאל מאַרגען זיך ווענדען צו אלע יודישע קהלות אין פוילען, דערונטער אויך צו דער לאדזער קהלה, אז זיי זאלען זיך ווענדען מיט בעזונדערע דעפעשען צו דער פעלקער-ליגע מכח שוץ פאר די יודען אין סאאר-געביט.

דער בלעכער-צעך אויף לאדז און לאדזער וואיעוואדזטווע דריקט אויס דעם טיפסטען מיטגעפיהל דער שווער-געטראפענע

פאמיליע וואלקאוויטש

צוליב'ן טויט פון אונזער אונפערגעסליכען חבר און ראטמאן פון דער לאדזער האנדווערקער-קאמער

נ"ע מלך וואלקאוויטש

זייט געטריסט!

דער בלעכער-צעך אויף לאדז און לאדזער וואיעוואדזטווע, זאוואדזקא 4.

120

נאך לאנגע און שווערע ליידען איז נעכטען, דינסטאג, דעם 15/1 35 געשטארבען און צו קבורה געקומען אונזער טייערע און אונפערגעסליכע טאכטער, שוועסטער, שוועגערין און טאנטע

נ"ע יוכבד בת ר' משה אליעזר נ"י

אפענבאך

איז בליהענדען עלטער פון 24 יאהר.
וועגען וואס עס טיילט מיט אין גרויס צער
די טיפגעטראפענע פאמיליע.

דאס יודישע האנדווערקערטום אין דער לאדזער וואיעוואדזטווע איז טיף געטראפען צוליב דעם פריהצייטיגען טויט פון דעם אונערמידליכען טוער און קעמפער פאר די יודישע האנדווערקער-אינטערעסען

נ"ע מלך וואלקאוויטש (אוים קאליש)

ראטמאן פון דער לאדזער האנדווערקער-קאמער.

דער פערשטארבענער האט זיין צייט און ענערגיע געווידמעט דעם קאמף פאר א בעסערער עקזיסטענץ פון דער יודישער מלאכה.

דער פעריותום'טער פאמיליע דריקט אויס דעם הארציגסטען מיטגעפיהל

עקזעקוטיוו פון דער לאדזער עקספאזיטור

פון צענטר. יוד. האנדווערקער-פערבאנד אין ווארשא

לאדז, פיעטריקאווער 20

121

זינאוויעוו און קאמעניעוו פאר'ן העכסטען מיליטערישען טריבונאל

מאסקווע, 15. (ספ. טעל.)

די פראקוראטור פון ר. ס. פ. ס. ר. טיילט מיט, אז בעת דער אויספארשונג איבער עניין ראקאיעוו, קוקלין, גערטיק א. א. וועלכע זענען צוגעצויגען געווארען צו פאראנטווארטליכקייט אין פארבינדונג מיט'ן ענטדעקען אין לענינגראד א קאנספיראטיווע קאנטר-רעוואלוציאנערע גרופע, וועלכע האט צוגעגרייט און אויסגעפירט דעם קיראוו-מארד, — האט מען פעסטגעשטעלט ביידע פרטים בנוגע די קאנטר-רעוואלוציאנערע טעטיגקייט פון זינאוויעוו'ן, קאמעניעוו'ן, יעוודאקימאוו און פעדאראוו'ן, וועלכע זענען פאר-משפט געווארען אויף פארשיקונג. לויט די ערקלערונגען פון ראקאיעוו'ן, וועלכער האט העמאסקירט דעם אנטייל פון די דערמאנטע אין קאנספיראטיווע „מאסקווער צענטרום", איז די פראגע פון זינאוויעוו'ן, קאמעניעוו'ן, יעוודאקימאוו און פיעדראוו'ן איבערגעגעבען געווארען דעם קאלעגיום פון העכסטען מיליטערישען טריבונאל. דער פראצעס האט זיך היינט אנגעהויבען אין לענינגראד. גלייכצייטיג ווערען געשטעלט פאר'ן טריבונאל די געוועזענע מיטגלידער פון דער זינאוויעוו-גרופע: ראקאיעוו, קוקלין, גערטיק, גארשעניו, טאיאסאוו, צאריקאוו, בראווא, שאראוו, פיוויוואוויטש, הערצבערג, הערסען, סאבאו, באשקאראוו, פערימאוו און אנישעוו. דער רוב פון די אנגעקלאגטע זענען געווען ארעסטירט צוזאמען מיט זינאוויעוו'ן און קאמעניעוו'ן.

בירגערמייסטער פון תל-אביב מאיר דיזענהאף שווער קראנק

דאקטוירים פעראָרדענט צו מאכען א בלוט-טראנספוזיע. — פיל מענשען האבען אנגעבאטען זייער בלוט

די לאגע איז זעהר א קריטישע

תל-אביב, 15 (יט"א טעלעגראפיש)

דער בירגער מייסטער מאיר דיזענהאף איז קראנק געווארען. די דאקטוירים בעטראכטען זיין צושטאנד פאר ערנסט, די בעפעלקערונג פאלגט נאך מיט אומרוהיגקייט די ווייטערדיגע ענטוויקלונג פון דער קראנקהייט פונם בעליבטען בירגערמייסטער און גרויסען עסקן.

* * *

תל-אביב, 15 (יט"א טעלעגראפיש)

די לאגע פון בירגערמייסטער דיזענהאף איז א קריטישע. די איינציגע האפנונג איהם צו דער האלטען ביים לעבען איז א בלוט-טראנספוזיע.

ווען די ידיעה האט זיך פארשפרייט איבער דער שטאט, האבען פיל תל אביב'ער איינוואוינער געמאלדען, אז זיי זענען גרייט צו געבען זייער בלוט, דאס בלוט האט מען גענומען פון אנ'על טערען יוד. גאנץ תל אביב איז שטארק בעאונרוהיגט וועגען דעם גורל פון בירגערמייסטער.

פראנקרייך ענטשלאסען

צו דערפיהרען צו דער רעאליזירונג פון מזרח-פאקט

פאריז, 15 (ספ. טעל.)

איינגע צייטונגען מעלדען פון זשענעווע, אז פראנקרייך איז דעציזירט צוצוטרעטען צו דערפיהרען צו שליסען דעם מזרח-פאקט נאך איידער עס וועלען אין דעפיניטיווער פארם געשלאסען ווערען די רוימישע אפמאכען.

איין צייטונג בעהויפטעט, אז בעת'ן געשפרעך מיט סאוויעטישען קאמיסאר ליטווינאוו, האט מינ. לאוואל בעקענט ליטווינאוו'ן מיט'ן אינהאלט פון דער נייער פראנצויזישער נאטע צו דייטשלאנד. די נאטע איז צו דייטשלאנד שוין איבערגעשיקט געווארען. איצט וועט מינ. לאוואל אנהויבען געשפרעכען מיט מיניסטער בעק.

וואדי האווארעס בעדראהט פון מאלאריע

ירושלים, 15 (יט"א טעלעגראפיש)

די איינוואוינער פון וואדי האווארעס, האבען זיך בעקלאגט פאר'ן הויך קאמיסאר, אז צוליב די לעצטע רעגענס, איז די גאנצע געגענד בעדראהט פון מאלאריע.

נאשישיבי'ס אנקלאגע — אפגעווארפען

ווער וועט זיין בירגערמייסטער פון ירושלים?

ירושלים, (יט"א טעלעגראפיש)

דאס געריכט האט ארויסגעטראגען דעם אורטייל אויף נאשישיבי'ס אנקלאגע געגען די לעצטע שטאט-ראט וואהלען אין ירושלים. נאשישיבי'ס אנקלאגע איז פון געריכט אפגעווארפען געווארען. אזוי ארום זענען די וואהלען בעשטעטיגט געווארען.

איצט ענטשטעהט די פראגע וועגען א בירגערמייסטער. די יודען פאדערען א יודישע בירגערמייסטער.

די נייע קאנסטיטוציע פאר'ן סענאט

ווארשא, 15. (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט)

עס איז שוין בעשטימט די טאג-ארדנונג פון דעם פלענאר-זיצונג פון סענאט, דער סענאט וועט דאסמאל בעטראכטען בלויז דעם איינציגען פונקט וועגען דער נייער קאנסטיטוציע

פראטעסט פון תל-אביב'ער קהלה

תל-אביב, 15. (יט"א טעלעגראפיש)

די קהלה-פערוואלטונג האט אנגענומען א פראטעסט-רעזאלוציע וועגען דער פראגע אחי מאיר און ייבין.

עקסקורסיע פון 38 פערזאן נישט אריינגעלאזען קיין סיריען

געליטענע פאדערן צוריק פון פראנצויזישען קאנסול דעם היזק

ריגא, 15. (יט"א טעלעגראפיש).

אהער איז צוריקגעקומען אן עקסקורסיע פון 38 פערזאן וואס זענען נישט אריינגעלאזען געווארען קיין סיריען, הגם זיי האבען געהאט די פראנצויזישע וויזעס און אלע נויטיגע דאקומענטען.

די געליטענע פאדערען איצט פון פראנצויזישען קאנסול, צו קצוצאהלען די קאסטען.

נאכ'ן דייטשען זיג אין סאאר-געביט

אין 5 וואכען ארום

וועט דייטשלאנד שוין איבערנעמען דעם סאאר-געביט

זשענעווע, 15 (ספ. טעל.)

אין די זשענעווער פאליטישע קרייזען האלט מען איינשטימיג, אז דער רעזולטאט פון די וואהלען אין סאאר-געביט, איז א געוואלטיגער סורפריז. אז מען זאל אפגעבען לטובת דייטשלאנד אזא גרויסע צאהל שטימען האט מען זיך דא בשום אופן נישט גערעכט.

די ידיעה וועגען גרויסען נצחון פון דייטשלאנד האט אין זשענעווע ארויסגערופען אנ'ענטשפאנונג, אפילו אין די פראנצויזישע קרייזען. אין די נאהענטע טעג וועט דער ראט פון דער פעלקער-ליגע שוין זיך ארויסזאגען וועגען אנשליסען סאאר צו דייטשלאנד. שפעטסטענס אין 5 וואכען ארום וועט דאס דריטע רייך איבערנעמען די הערשאפט אין סאאר.

עפענטליכער שיטערהויפען פון די פלעביסציט-צעטלען

זשענעווע, 15 (ספ. טעל.)

מארגען אינדערפריה ווערט דא דערווארט אנ'אונגעוועהנליכע פארשטעלונג. היינט 7 אין אוונד וועט די פלעביסציט-קאמיסיע פארלאזען סאאר און מיט א ספעציעלען צוג ארויספאהרען קיין זשענעווע. מיט דעם צוג ווערען אויך מיטגעבראכט קאסטענס מיט אלע אפגעגעבענע שטים-צעטלען.

אין זשענעווע וועט די קאמיסיע אפגעבען אנ'אמטליכען בעריכט און דערנאך וועלען די פלעביסציט-צעטלען אין אנוועזענהייט פון די מיטגלידער פון ראט פון דער פעלקער-ליגע עפענטליך פארברענט ווערען.

מחמת שרעק פאר רעפרעסיעס

אנטלויפט מען קיין פראנקרייך

פאריז, 15 (ספ. טעל.)

דער פראנצויזישער קאנסולאט אין סאארבריקען האט נעכטען דערהאלטען העכער 1000 ביטעס וועגען וויזעס קיין פראנקרייך. כמעט אלע ביטעס זענען געווען מאטיווירט מיט דער שרעק פאר היטלערישע רעפרעסיעס. פיל פון די פעראייניגטע טערעסירטע האבען דערהאלטען דראהונגס-בריף. דער פראנצויזישער קאנסולאט האט ארויסגעגעבען א קאמוניקאט, אז די וויזעס וועלען פאר די פעראינטערעסירטע ארויסגעגעבען ווערען אהן בעגרענצונגען אין פערלויף פון 24 שעה.

פראנקרייך גרייט זיך אויפצונעמען די פליטים פון סאאר

פאריז, 15 (ספ. טעל.)

„מאטען" רופט די פראנצויזישע בעפעלקערונג ארויסצווייזען גאסטפריינדשאפט פאר די, וואס האבען בעת'ן פלעביסציט אין סאאר ארויס געוויזען צוגעבינדענקייט צו פראנקרייך.

פראנקרייך נאכ'ן פלעביסציט

פאריז, 15 (ספ. טעל.)

פרייטאג וועט אין עליזע-פאלאץ פארקומען א ספעציעלע זיצונג פון מיניסטערען-ראט אויף וועלכער עס וועט ארומגערעדט ווערען דער אויסגאנג פון פלעביסציט אין סאאר-געביט.

נאך סאאר — די ענטוואפנונגס-פראגע

לאנדאן, 15 (ספ. טעל.)

די אפיציעלע ענגלישע פאליטיקער בעהויפטען, אז דער ראט פון דער פעלקער-ליגע דארף תיכף נעמען שטעלונג צום אויסגאנג פון סאאר פלעביסציט. וואס עס איז שייך די אלגעמיינע אינטערנאציאנאלע פראבלעמען הערשט די איבערצייגונג, אז ענגלאנד, פראנקרייך און איטאליען וועלען זיך בעמיהען צו ברענגען צו א הסכם וועגען בטל מאכען די מיליטערישע קלאוזולעס פון ווערסאלער טראקטאט, נאטירליך, אויב דייטשלאנד וועט צוריק אריין אין דער פעלקער ליגע און זי וועט זיך בעטייליגען אין דער קאנווענץ בנוגע דער בעגרעניצונג פון די בעוואפנונגען. פארהאן פערווייזען, וואס לאזען גלויבען, אין הסכם מיט דער שטעלונג פון פראנקרייך, אז ס'וועט קומען צו א פארשטענדיגונג אין דער פראגע.

דאנציג גראטולירט היטלער'ן

דאנציג, 15 (ספ. טעל.)

דער סענאט-פרעזידענט גרייזער האט, אין שייכות מיט'ן דייטשען זיג אין סאאר, איבערגעשיקט צו היטלער'ן א ווארימע גראטולאציע-דעפעשע.

דער האקענקרייץ איבער דאנציג

דאנציג, 15 (ספ. טעל.)

פון די פריהמארגען-שעה'ן האט מען דורך ראדיא-הילכערס, וואס זענען פונאנדערגעשטעלט געווארען אין פערשידענע פונקטען פון שטאט, טראנסמיטירט די רעזולטאטען פון סאאר-פלעביסציט. אין עפענטליכע און פריוואט הייזער זענען ארויסגעהאנגען געווארען פאהנער מיט'ן האקענקרייץ. פון 12 בייטאג האבען מעשה-חגא געקלונגען אלע קירכען גלאקען, אונטערן פרייען הימעל האט אפגעהאלטען א מאסען-מיטינג דער נאצי פיהרער אין דאנציג פארסטער. עס זענען אויך פארגעקומען מאניפעסטאציעס.

די היטלעריסטען אין סאאר-געביט הויבען אויף די קעפ

פאריז, 15 (ספ. טעל.)

די פאריזער פרעסע מעלדען פון סאארבריקען, אז אויף די געשעפטען פון די אנהענגער פון סטאטוס-קווא האבען היטלעריסטען אנגעקלעפט צעטלען מיט אזעלכע אויפשריפטען „דאס געשעפט איז צו פערקויפען צוליב דער פארגעזעהענער אפרייזע פון אייגענטימער"; „דער אייגענטימער איז ארויסגעפאהרען און נישט איבערגעלאזט קיין אדרעס".

אפגעשטעלט די סאצ. דעמ. און קאמוניסטישע צייטונגען

סאארבריקען, 15 (ספ. טעל.)

עס זענען אפגעשטעלט געווארען די היגע סאציאל-דעמאקראטישע און קאמוניסטישע צייטונגען.

עסטרייך פערכליניעט זיך נישט מיט היטלער'ס נצחון

ווין, 15 (ספ. טעל.)

אויך אין עסטרייך האט מען דעם רעזולטאט פון סאאר-פלעביסציט פערעפענטליכט דורך ראדיא. דער אויסגאנג איז אויפגענומען געווארען מיט שטארקען אינטערעס, אבער רוהיג. אין די הויכשולען, וואו עס האבען זיך געגרייט פרא-היטלערישע דעמאנסטראציעס, איז דער טאג אדורך אין פולשטענדיגער רוה. אויפ'ן ווינער אוניווערזיטעט האט דער רעקטאר פערוועהרט די געפלאנטע מאניפעסטאציעס. די פאליציי, וועלכע איז געשטאנען אויף דער וואך אויס'ן פאל פון עווענטועלע עקסצעסען, האבען נישט געהאט קיין געלעגענהייט פאר אינטערווענץ. אין ערגיץ איז נישט געקומען צו קיין אינצידענטען.

עס איז כאראקטעריסטיש, אז קיין איינציגע עסטרייכישע צייטונג האט צוליב'ן פלעביסציט-אויסגאנג נישט ארויסגעגעבען קיין עקסטרע-אויסגאבע.

פראנצויזישער פרעמיער

וועגען זונטאגדיגען פערמעסט אין סאאר

פאריז, 15. (ספ. טעל.).

דער פראנצויזישער פרעמיער פלאנדען האט וועגען אויסגאנג פון סאאר-פלעביסציט ערקלערט: פראנקרייך האט אלס יסוד פון איהר אינטערנאציאנאלער פאליטיק דאס שאנעווען די טראקטאטען. דאס אנווענדען די טראקטאטען לגבי דעם פלעביסציט אין סאאר-געביט האט פראנקרייך געקענט אנטעמען בלויז מיט צופרידענקייט. בישטא קיין פראנצויז, וואס וואלט געוואלט קווסטיאנירען די זונטאגדיגע רעזולטאטען. די פעלקער-ליגע, וועלכע האט אזוי מוסטערהאפט דורכגעפיהרט די רוה און ארדנונג בעת'ן פלעביסציט וועט איצט דורכפיהרען די לעצטע פארגעזעהענע פראצעדור.

כ'בין זיכער, האט פרעמיער פלאנדען געענדיגט, אז א בעדייטענדער טייל פון די פראנצויזען ווינשט זיך א שטופענווייזע פערבעסערונג פון די דייטש-פראנצויזישע בעציהונגען.

די דייטשע פרעסע וועגען אויסגאנג פון פלעביסציט

בערלין, 15. (ספ. טעל.).

די דייטשע פרעסע קאמענטירט דעם פלעביסציט-אויסגאנג און די רעיע פון קאנצלער.

„בער-זען-צייטונג" ערקלערט, אז היטלער האט בריית געעפענט די טירען פאר פערשטענדיגונג.

„זאלטאויסגאבע" בעצייכענט דעם פלעביסציט אלס אפרעכענונג פון די דייטשען פון סאאר-געביט מיט פראנקרייך, טארדיע, פואנקארע און קלעמאנסא.

„לאקאל אנצייגער" שרייבט: דער דייטשער זיג פערפעסטיגט דייטשלאנד'ס פאדערונג, מען זאל איהם טראקטירען ווי א גלייכען צווישען גלייכע.

„דיפלאמאטיש פאליטישע קארעספאנדענץ" בעמערקט, אז דער פלעביסציט וועט פאר פראנקרייך זיין א יארצונג פאר ווייטערדיגע עקספערימענטען אויפ'ן דייטשען לינקען ברעג פון רהיין.

צוריק געעפענט דעם יודישען האנדווערקער-פעראיין אין ריגע

ריגא. 15. (יט"א טעלעגראפיש).

די מאכט האט צוריק געעפענט דעם יודישען האנדווערקער-פעראיין, וואס איז א צייט לאנג געווען פערמאכט.

30 פראצ. פון די מלוכה-אבליגאציעס נאך נישט אפגענומען

ווארשא, 15 (טעלעפאניש)

דעם 1 פעברואר ה. י. ענדיגט זיך דער טערמין פון אפנעמען די אבליגאציעס פון דער נאציאנאלער הלואה אין פוילען, האבען 30 פראצ. פון אלע סובסקריבענטען ביז היינט נאך נישט אפגענומען זייערע אבליגאציעס. נאכ'ן 1 פעברואר וועלען די נישט אפגענומענע אבליגאציעס, ווי שוין געמאלדען, אריבערגעהן אין דעפאזיט פון דער מלוכה קאסע.

געשלאסען עסטרייכיש-רומענישען האנדעלס-טראקטאט

ח י צ ן, 15 (ספ. טעל.)
די לעצטענס דורכגעפיהרטע עסטרייכיש-רומענישע האנדעלס-פערטראקטאציעס זענען היינט פארענדיגט געווארן. דער נייער האנדעלס-טראקטאט וועט נאך היינט אונטערגעשריבען ווערען. דער רומענישער האנדעלס-מיניסטער, וועלכער האט אנגעפיהרט מיט דער רומענישער דעלעגאציע, פאהרט מארגען קיין בוקארעשט.

הונגער-שטרייק אלס עקספערימענט

פון 300 אמעריקאנער סטודענטען

נ י ו - י א ר ק, 15 (ספ. טעל.)
אין קעמברידזש האבען 300 סטודענטען אנגעהויבען אן׳עקספערימענטאלען הונגער-שטרייק, וועלכער דויערט שוין עטליכע טעג. די הונגע-רענדע סטודענטען ווילן בעווייזן, אז וואס לענגער מען האלט זיך אפ פון עסן, אלץ ווע-ניגער פארט דער הונגער.

פוילען איז דאס ביליגסטע לאנד אין איירא פא און אמעריקא

ו א ר ש א, 15 (טעלעפאניש)
דער הויפט-סטאטיסטישער אמט האט צונויפגעשטעלט א טאבעלע פון די פרייזען פון די וויכטיגע לעבענס מיטעל ארטיקלען פאר דער צווייטער העלפט נאוועמבער 1934. פון דער טאבעלע איז צו זעהן, אז אין פוילען זענען נישט בלויז לעבענס פראדוקטען צום ביליגסטען, נאר אויך געוויסע אינדוסטריע-ארטיקלען זענען ביליגער ווי אומעטום. וואס עס איז שייך לעבענס-מיטלען איז בלויז צוקער טייערער ווי אין ענגלאנד, אמעריקא און עסטרייך, אויך קויהלען זענען טייערער ווי אין ענגלאנד.

ערדציטערניש אין טערקיי

ק א נ ס ט א נ ט י נ א פ א ל, 15 (ספ. טעל.)
די ערדציטערניש אין דער געגנט פון מארמארא האט זיך איבערגע׳חזר׳ט. אין דער ארטשאפט ווערדעק און קאראדינא זענען צושמעטערט געווארן עטליכע הייזער. מענשליכע קרבנות זענען נישט געווען.

ראטען-פערבאנד בעגרעניצט איהר עקספארט

מ א ס ק ו א, 15 (ספ. טעל.)
די סאוויעט-רעגירונג פיהרט איצט אדורך בעגרעניצונגען פון עקספארט קיין אויסלאנד, אין משך פון א לענגערער צייט וועלען פון ראטען-פערבאנד ארויסגעפיהרט ווערען נאר אזעלכע ארטיקלען, ביי וועלכע עס איז פאראן אן׳איבער-פראדוקציע.
דער ציל פון די בעגרעניצונגען איז צו פערזארגען דעם אינערליכען רוסישען מארק.

געשטארבען

א בעקאנטער יודישער היסטאריקער

ו י ע ן, 15 (יט״א טעלעגראפיש). דא איז געשטארבען אין עלטער פון 64 יאהר דער בעקאנטער יודישער היסטאריקער ד״ר ב. וואכשטיין.

ציהונג פון דער מלוכה-לאטעריע

4-טע קלאס — 10-טער טאג

.0.000 zł. — 21894 22450 116472 172302 —
176755.

5.000 zł. — 2394 160096
2.000 zł. — 16029 17952 31077 44106 46523
68276 78360 95264 98409 110555 118828 139536
143249 154493 157265 165893 169466
1.000 zł. — 17000 4124 13897 23049 26767 —
27625 30820 34847 34936 35239 43193 44682 —
45364 47079 50135 51235 52754 57326 71885 82214
84972 84449 97362 99631 100713 104803 105188
107028 116495 116102 119307 119972 124031 —
125829 131731 138244 151374 151961 154384 —
166114 161295 174990 174677 178167

Stawki po 200 złotych.

104 25 201 23 43 97 377 412 875 1990
324 81 563 605 13 908 52 58 2040 225 54
424 25 561 666 96 841 83 924 309 165 90
226 439 518 615 55 824 70 936 4056 123
42 64 247 515 90 612 783 822 44 87 400
56 90 559 774 808 6040 150 5 98 251 36 85
389 468 507 86 713 56 74 7155 602 831
8142 232 391 411 548 12 77 716 814 938
9039 135 94 227 47 97 320 446 68 611 833
918 20.
10148 71 87 325 66 27 579 11078 242
221 466 741 97 89 12022 481 544 723 830
81 990 13015 103 319 60 78 449 512 638
852 922 14172 526 40 99 704 12 54 71 826
65 90 15056 78 266 380 436 53 557 61 631
842 905 25 16003 112 351 71 91 457 78
598 834 44 907 17063 223 40 361 76 88
465 97 645 83 98 769 79 842 965 18340
407 64 84 567 616 35 76 841 19055 281 304
64 74 98 479 616 20 25 738 48 54 855 59
942 56.
20180 387 567 96 601 44 787 91 813
21010 87 93 160 221 345 67 648 707 815
20 3 941 22256 60 412 15 955 23057 61
95 119 374 648 97 762 837 64 976 24011
196 305 441 626 32 33 719 809 31 25112
396 97 456 90 441 68 69 96 743 832 93 942
99 26118 387 539 651 88 720 897 27394 471
5 748 92 878 28044 92 340 420 536 79 755
97 887 29070 85 11 252 413 82 560 677 917
85.
30056 62 319 430 6 58 557 99 820 67 80
31024 236 38 72 448 506 22 608 75 987
32047 54 7 170 301 628 785 880 921 48 66
33173 85 89 200 74 83 365 59 600 682 89
843 98 902 18 34003 332 402 37 68 80 504
56 684 726 29 71 35312 25 415 60 651 84
812 971 36063 96 129 457 550 95 621 38
51 88 9 721 65 811 14 952 74 78 37028
129 31 357 499 631 757 38111 204 87 44
380 545 645 46 56 8 86 783 4 824 968
39047 83 380 485 650 767 852 72.
40075 145 48 451 618 45 60 874 929
41038 94 247 387 97 414 88 95 528 75 93
652 9 700 802 93 9 700 875 42136 445 579
721 938 43079 235 72 4 396 626 710 953
44074 7 236 49 67 300 14 29 452 3 671
720 57 812 935 45134 58 246 301 761 91
87 46087 137 96 224 25 12 45 93 94 448 893
992 47045 58 317 99 496 537 690 4 720 14
54 938 65 76 98 48139 302 52 431 431 366
50 868 932 98 49052 113 264 450 509 48
613 82 710 23 40 6 61 92.
574 173 214 20 8 36 41 18 528 35 658 82
843 51198 266 421 865 935 66 52246 568
714 9 35 69 812 80 53027 212 37 46 75 301
11 37 774 504 24 48 77 694 718 949 55
961 82 54009 394 80 629 800 983 5 55027
202 313 53 93 403 77 683 842 51 022 56156
389 437 43 61 7 578 45 605 90 728 893 954
57040 90 206 44 369 533 608 767 854 58190
2 36 552 645 35 81 755 973 59009 79 114
237 81 362 400 39 60 94 600 69 840.
600071 83 558 619 61022 168 325 429 40
516 70 612 82035 75 106 27 211 83 370 579
881 715 28 12 63 73 875 97 952 63150 56
69 76 86 231 303 412 626 64 965 64100
372 504 86 718 65048 79 110 88 29 33 712
82 805 66283 460 873 906 74 67460 75 682
89 821 52 46 951 68125 37 201 6 18 69093
159 322 417 56 9 619 80 731 650 892 921
59.
70102 200 80 95 352 492 702 76 7 84
506 71 686 892 905 71097 145 80 433 511
3 87 643 783 861 913 79 72161 228 33 84
95 350 493 560 746 852 96 73036 135 456
522 664 724 826 54 69 74176 461 256 708
67 896 969 88 75 123 316 458 62 528 556
551 812 989 77130 288 494 238 811 78103
516 403 23 772 643 77 871 830 918 79197
849 454 521 40 59 86 635 912.

80125 636 84 786 964 81041 196 349 490
521 654 771 977 911 56 82077 111 323 585
658 705 74 861 986 83001 312 417 621 41
817 97 84160 434 97 634 825 76 84 937
85119 57 247 62 6 309 76 99 411 873 86019
230 75 97 458 561 64 5 660 732 74 87175
361 428 698 829 85 920 88035 325 495 714
95 89197 219 70 818 52 467.
90369 426 526 638 55 782 948 73 91091
121 69 89 341 405 25 722 39 40 79 921 69
92155 70 78 217 23 346 457 563 620 4 78
777 866 84 906 78 82 93015 83 145 75 224
44 99 513 658 94072 322 419 33 567 99
650 37 51 732 91 941 79 93 97077 106 453
777 947 96050 116 203 66 314 435 43 708
835 923 98031 83 282 387 402 678 769 99165
98 213 952.
100031 242 439 59 521 70 870 600 709
818 24 60 86 101160 324 556 879 951 69
102002 18 145 369 601 73 42 80 867 979
103000 126 269 425 76 574 775 92 814 983
104093 101 31 210 370 487 601 730 838
50 69 461 105036 216 335 68 465 80 107010
50 118 376 79 513 29 38 789 876 80 89
934 67 108048 274 317 63 434 72 77 871
778 109139 89 218 59 334 44 523 811 78
839.
110056 211 79 386 402 777 111093 177
226 80 380 475 566 85 692 869 85 112341
402 47 54 65 94 658 99 788 925 69 71
113027 47 307 515 62 91 114006 88 154 206
41 306 64 92 433 513 70 702 45 845 66
115004 55 133 312 48 84 621 903 26 116053
98 157 256 98 329 888 117328 634 60 816
118320 453 82 642 98 722 88 97 901 119077
350 521 54 84 704 903.
120230 301 78 414 96 533 37 626 755
867 972 121071 80 221 328 43 439 66 75
99 835 605 97 931 122034 57 141 604 49
627 784 836 958 123162 93 208 377 623 730
918 124109 35 40 282 301 433 519 707 848
914 85 125007 21 33 303 65 486 605 931
126124 87 219 303 44 528 610 50 788 840
952 127002 34 228 57 415 580 83 99 647
816 84 128107 370 451 502 37 35 46 724
892 129131 337 9 64 405 64 553 700.
130018 55 3 52 785 893 930 131022 48
250 398 551 759 825 63 132002 6 13 88 133
306 96 473 533 55 60 615 707 873 133000
980 8 43 132 90 381 506 21 646 782 926
134012 38 67 127 85 320 71 [illegible] 756 135010
896 82 97 259 61 405 43 598 698 136057
990 244 443 5 60 821 917 137019 182 352
88 473 586 769 82 138012 45 74 98 160 75
338 555 885 39224 6 371 727 900 58.
140032 54 245 563 732 826 985 —
141028 76 209 495 033 716 71 96 879 —
142006 74 130 98 228 644 761 800 5 —
143045 101 90 228 82 449 541 856 929
144081 3 606 758 76 830 958 90 145070
6 138 309 418 15 576 662 90 952 146218
409 36 72 564 699 743 996 147020 266
337 526 601 82 908 148013 48 71 216
56 314 457 637 54 890 961 149014 64
81 150 637 60 78 88 737 96
150116 285 362 645 54 806 934 151016
197 256 60 342 533 630 99 152099 264
72 611 52 810 30 95 153113 28 49 253
520 609 749 154030 110 756 684 86 766
816 39 155039 545 644 885 156022 8 56
953 157245 81 364 82 4 526 653 793
844 903 41 158013 18 70 01 140 90 300
46 60 700 834 914 48 80 159008 28 335
75 484 597 816 57
160000 26 48 169 72 242 66 76 328
89 470 798 885 161105 33 209 165 80 421
716 992 162038 44 5 153 383 443 603 828
52 70 981 300 163000 101 66 308 21 746
481 901 164202 313 423 3046 791 811
51 80 165019 50 300 82 235 98 313 90 —
487 684 924 536 166221 333 439 571 774
89 844 920 7 99 167005 246 305 17 27
578 600 887 168025 121 311 544 74 610
786 169015 120 73 231 53 400 19 572
93 805 77 8
170000 157 250 372 416 515 94 5 800
85 985 171037 80 4 226 66 93 425 6 77 —
546 70 649 908 30 4 172042 94 274 325
60 570 760 910 170312 62 236 376 477 92
533 54 620 83 907 38 99 174070 68 88
132 334 91 402 47 513 29 693 868 175100
245 95 349 502 523 703 843 977 176156
378 455 759 34 177038 73 155 206 354
574 682 759 80 827 178079 133 383 433
79 603 96 97 98 744 77 942 179288 89
92 518 602 47 61 3 328

II CIĄGNIENIE.

10.000 zł. = 82803 152489 179335.
5.000 zł. — 9170 58264 73932 110681 100007
2.000 zł. = 844 20279 34700 49642 52994 —
55604 77551 101501 104103 113011 120605 132360
144190 147127 160853 161394
1.000 zł. — 1341 4300 4870 18053 15236 21870
33956 37648 35745 42063 45073 48376 50949 14582
556888 59118 56589 59695 60295 66876 66916 71204
75085 79448 86589 89593 89979 94476 115070 —
115485 117526 129101 127099 126807 136299 —
137104 140091 142383 143237 152440 153882 —
165801 167853 168957 170186 173505 179520 —
179971

PO 200 Złotych

1 14 348 405 88 597 944 1259 340 65
405 53 621 33 38 880 2085 149 92 219
41 490 554 737 905 53 72 82 3082 112 23
55 822 26 64 531 92 841 928 69 4150 —
884 449 643 50 45 231 55 493 575 661
73 3000 01 86 114 74 246 335 61 454 59
524 39 40 645 782 944 7007 96 181 372
78 832 811 33 8008 80 105 45 82 297 98
403 58 86 583 623 71 713 826 47 50 —
9290 98 343 50 561 635 757 984
10025 74 236 51 97 98 314 36 85422
587 716 17 844 11197 228 812 488 736
76 82 854 12096 522 32 638 803 26 86
13149 94 369 49089 92 695 867 941 14042
161 74 312 456 78 593 619 77 725 800
942 52 15011 101 86 367 430 67 522
741 43 836 916 16005 88 210 413 98 518
616 84 746 97 30 901 17025 51 254 331
51 421 55 656 86 890 956 18119 35 95
236 379 442 548 768 91 876 19134 92
491 671 760 904 22
20003 238 326 50 443 81 501 669 88
749 902 904 72 294 350 51 585 692 716
34 91 830 920 22056 109 12 316 20 91
403 99 579 653 732 820 22 68 80 23115
50 71 261 306 40 45 425 539 49 659 99
712 868 83 95 97 999 24017 89 123 73
218 454 61 507 59 794 95 915 26 48 77
25118 53 211 347 421 42 67 626 745 88
904 33 26196 249 68 383 634 866 962 81
270024 256 59 61 71 312 999 434 541
603 96 99 849 28133 378 97 423 542 605
91 922 83 29124 30 71 90 484 662 72
773 94 813 28
30277 389 491 539 46 71 863 982 —
31994 38 201 316 46 576 617 57 805 995
33065 129 392 529 87 91 607 87 734 816
930 35 33149 206 17 18 351 93 636 602
22 78 797 34170 80 97 202 338 75 518
613 39 769 800 972 32096 97 191 214 —
308 99 424 550 75 85 691 719 61 64 895
990 36173 84 212 410 501 48 609 44 63
720 37029 77 232 44 361 432 78 542 664
742 820 38029 68 447 507 78 39071 125
67 69 382 502 694 766 65 74 835
40032 193 356 436 513 29 414 31 760
92 813 903 26 41088 89 171 427 60 —
610 14 784 831 32 941 43053 116 77 254
65 362 491 509 706 67 914 89 43053 68
160 236 480 515 33 85 632 709 969 44162
63 89 233 326 417 23 77 86 627 32 48
50 78 378 90 965 45155 284 88 351 854
917 20 93 46447 638 71 759 60 978 —
47168 407 522 67 662 69 758 94 833 968
79 49025 149 82 145 68 96 367 511 35
638 59 78 752 886 88 49281 364 414 71
97 507 62 719 82 88
50006 110 271 81 411 50 91 727 832
963 51194 207 90 519 675 888 903 18
39 52009 51 85 147 81 443 70 576 963
53042 105 290 342 44 49 505 26 671 730
59 851 970 92 54029 41 149 267 90 341
402 511 722861 969 55024 49 158 83 301
55 99 544 56 61 601 72 776 91 881 904
56026 118 67 252 316492 612 87 723 41
76 874 57031 37 64 11829 481 521 28 —
38 77 635 38 42 73 701 1544 960 75
58017 173 83 89 208 38 85 98 517 691
96 932 78 79 590 87 204 17 300 28 78
445 69 526 775 95 806 48 999
60036 42 197 259 73 581 624 65 887
93 914 15 80 61101 40 42 364 67 934 50
62048 196 248 564 752 837 63445 167
297 491 719 62 854 64065 67 147 734 97
806 26 65092 119 33 429 748 66104 46
95 223 313 496 516 748 889 908 67007
76 239 319 401 11 552 653 64 748 801
86 93 94 98041 63 66 69 523 630 717
70 92 835 951 94 69017 23 247 350 499
609 37 42 971
70001 122 67 89 239 520 48 743 48
847 950 58 71046 176 217 562 662
860 72061 101 66 235 778 409 15 564 72

678 850 5264 964 73196 298 521 698
773 801 93 74041 137 297 330 485 98
625 808 23 948 75016 128 48 97 217 99
331 64 448 76 602 08 802 76370 435 539
719 845 932 77031 47108 30 64 74 —
264 445 516 610 75 799 851 961 —
78071 440 630 44 726 97 821 95 964 —
79010 39 63 610 81 336 78 432 508 14
97 672 76 722 904 64 66
80268 438 82 98 515 17 59 84 89 655 797 80
04 81039 76 285 86 614 510 90 729 86 808 40
915 820106 27 368 95 450 96 556 686 792 835
48 830054 236 57 85 366 92 466 76 88 94 97 703
878 98 84092 110 21 64 273 342 51 70 488 551
627 729 85095 146 259 84 489 532 794 957 86685
190 95 336 436 95 99 615 779 882 982 97028 62 —
152 367 559 70 608 65 87 700 08 65 59 60 88008
11 90 99 115 68 71 38 432 626 42 88 709 845 —
89058 131 56 366 493 644 708 11 73 824 71 909 30
92
90107 50 349 441 48 583 664 731 46 68 72 992
91099 306 15 36 51 514 636 805 92 370 486 576
87 976 86 93053 220 21 95 308 434 67 868 94 —
469 517 65 704 07 58 71 942 48 49 95110 24 7325
47 458 524 32 55 97 640 764 953 89 96280 395 448
62 544 50 626 84 960 97112 55 279 377 474 615
726 850 66 974 78067 118 25 279 506 690 815 25
911 63 99003 08 47 74 102 307 500 605 707 953
64 86 99.
10073 84 207 67 324 80 423 57 88 516 55 669
728 101029 55 221 31 56 82 485 591 827 102031 34
84 114 41 59 422 51 671 705 819 972 103081 121
222 73 88 376 402 514 33 49 72 724 882 918 87
104033 111 242 322 432 78 624 837 65 922 105063
151 271 27 623 707 849 106000 195 306 46 484 —
749 834 52 936 107307 20 425 403 91 601 76 823
41 43 108139 500 06 14 72 642 724 822 97 915
109029 59 152 87 267 360 454 556 614 738 45 55
822 36 95 904 10 110015 146 52 251 57 373 428 91
606 14 768 85 864 907 11352 714 47 982 96 112025
56 157 356 456 159 57 80 62 113038 324 95 410
87 668 800 21 68 114081 84 158 94 514 694 786
96 822 115003 56 96 120 227 81 396 492 549 55 —
794 116171 101 30 53 305 15 405 420 645 47 813
9 5988 117002 26 145 459 579 665 822 958 118056
315 425 87 613 61 700 63 943 119352 98 435 507
600 67 998
120175 221 304 403 731 91 858 91 990 121001
65 136 60 246 94 430 45 62 501 75 76 617 836 —
923 66 12272 73 422 526 618 58 65 722 984 123021
266 67 332 450 599 617 705 43 92 900 05 50 73 82
142081 101 45 95 290 404 36 49 516 786 828 —
126110 233 310 43 69 432 582 658 82 831 54 964
122 600 54 232 41 43 609 83 768 897 127013 59
173 217 50 52 506 11 603 753 65 927 80 128236
332 81 86 596 981 129025 117 94 226 28 588 674
737 811.
140157 122 19 418 90 626 848 77 131013 97
148 450 546 90 782 832 949 66 132015 94 121 419
561 628 787 843 133153 257 61 361 81 511 759 —
67 92 134084 348 692 738 863 35037 54 106 478
84 85 557 704 88 99 982 136309 40 42 627 79 —
722 862 987 137040 95 149 205 71 302 447 64
501 634 749 847 90 138078 111 59 288 358 438 87
507 45 615 630 85 86 139057 59 216 42 89 449
783 882 939 45
140006 110 77 93 203 311 70 434 664 834 74
141106 14 343 592 643 753 46 142054 [illegible] 292 —
387 413 633 43 715 848 143027 16 86 316 479 559
601 736 826 144170 342 42 84 98 420 561 937 145010
49 115 89 339 406 13 35 85 99 536 942 146031 —
91 243 86 324 73 760 852 42 157047 56 182 200
89 402 509 95 625 48 702 880 924 148003 162 88
371 536 97 753 816 915 91 149134 77 212 80 —
373 544 601 702 71 837.
150237 306 578 748 54 47 97 821 42 9 984 151128
54 57 469 92 750 841 152072 161 291 324 55 497
586 681 735 825 153100 251 351 98 451 763 64
816 946 154171 323 41 46 540 93 727 882 155688
108 74 85 302 565 787 880 156074 271 333 520 95
972 86 914 157484 502 82 627 38 68 90 750 841
21 158120 48 74 356 97 451 600 43 804 09 75
40 926 28 159058 77 197 331 426 751
160070 68 141 76 286 453 535 664 72 727 825
825 989 161046 72 122 67 97 134 591 629 803 —
162081 115 229 37 782 837 47 69 163006 285 475
732 70 823 50 97 975 164039 128 228 371 85 443
586 616 35 165051 58 323 452 697 960 166209
11 357 422 37 521 602 13 752 167060 65 286 311
570 694 736 74 94 808 19 29 925 49 168081 217 —
87 306 18 20 538 96 713 90 804 16 907 93 —
169093 248 383 513 62 77 659 726 59 87 811 81
85.
170236 618 713 20 99 807 171327 527 809 —
172009 38 448 505 792 915 80 173019 71 83 253
98 351 19 87 421 534 25 36 49 707 983 174003
47 129 85 94 330 423 76 545 698 918 80 176230
81 91 318 26 38 462 577 622 47 731 54 912 176150
208 64 307 473 77 623 50 782 850 97 913 177075
727 489 84 536 696 719 43 514 52 69 178005 247
74 306 66 414 31 671 806 919 40 179127 52 [illegible]
73 373 420 707 968

ר'וועט פאלן — נישט פריער, אבער אויך נישט שפעטער

א געשפרעך מיט פראפ. געארג בערנהארד וועגן סאאר-געביט

א מיטארבייטער פון א ווארשעווער פוילישער צייטונג האט געהאט א געשפרעך מיט פראפ. געארג בערנהארד, דעם רעדאקטאר פון דייטשען „פאריזער טאגעבלאט", אמאל דער רעדאקטאר פון דער עלטסטער און אנגעזעענסטער דייטשער „פאסישע צייטונג". דאס געשפרעך איז נאטירליך געגאנגען ארום דעם פלעביסציט אין סאאר-געביט. הגם דער רעזולטאט פון פלעביסציט איז נאך נישט געווען באקאנט, זענען די אויספירונגען פון פראפ. בערנהארד אויסערגעוועהנליך אינטערעסאנט. בערנהארד איז געווען איז דער מיינונג אז א רעזולטאט פון פלעביסציט, וואס זאל ברענגען צו דער צוטיילונג פון סאאר-געביט, וואלט געווען דער ערגסטער, ווייל דאס וואלט געבראכט אין דער צוקונפט צו אומאויפהערליכע שטרייטען און מיספערשטענדנישן, דורך צוטיילען דעם געביט וואלט דאס פראבלעם נישט געווארן געלעזט.

אבער, זאגט פראפ. בערנהארד, דאס בעהערשען דעם געביט דורך היטלערן (אזוי ווי דאס וועט פאקטיש פאסירן) פירט אונז דירעקט אין די ארעמס פון נייע שווערע קאנפליקטען, קודם כל וועט היטלער נישט אפהיטען די אינטערנאציאנאלע גאראנטיע-פערפליכטונגען בנוגע די פאליטישע און נאציאנאלע מינדערהייטען. נישט בלויז אפילו דערפאר, ווייל ער וויל דאס נישט, נאר דערפאר, ווייל ער וועט דאס נישט קאנען. אין געביט איז פשוט נישטא קיין קריטעריום אויף אונטערצושיידען די מעהרהייט פון דער מינדערהייט, נישט רעדענדיג וועגען די יידען, וועלכע אונטערשיידען זיך פשוט מיט זייער רעליגיע. אבער יוהען זענען פאראן ס"ה אן ערך פיר טויזענד מאן, און וואס וועט זיין מיט די אנדערע מיעוטים?

וואסערע גאראנטיע וועט מען געבען פאר די ארבייטער, וועלכע געפינען זיך אין אלע לאגערן? ווי אזוי וועט מען זיכערען די בירגערליכע פרייהייט פאר די קאטאליקען, אויב מ'אונטערשיידעט היטלעריסטישע קאטאליקען און אנטיהיטלעריסטישע? ווי אזוי זאל מען דורכפירען א שוצגרעניץ, אויב די מאסען געפינען זיך אין שטענדיגער בעוועגונג? היטלער וועט נישט האלטען זיינע הבטחות צוליב ריין „טעכנישע" טעמים. צי וועלען אויך זיין אנדערע מאטיוון — [illegible] איז שוין אן אנדער פראגע.

און איצט, אויף וויפיל ס'גייט וועגן דער אויסלענדישער פאליטיק, דאן צי האלט איהר, אז היטלער וועט זיך בעגנוגענען מיט אזא בעשיידענעם שיצעל, ווי ס'איז דער סאאר-געביט? איך קאן דעם „פיהרער" פון אלע זייטען, נישט ער רעגירט דאך. ס'רעגירען אנדערע הינטער דעם צוריק פון זיין באמען. היטלער מישט זיך נישט אריין אין גאר נישט. ער נעהמט א ווארט נאר דאן, ווען עס האנדעלט זיך וועגן דער איינציגער פראגע: וועגן ראסע. פון דעם מקור נעהמט זיך אלצדינג, וואס עס הענגט אין טוט דער קאנצלער פון דייטשען רייך. און קודם כל צוויי קאנסעקווענצען: אויף וויפיל ס'גייט וועגען דער בעגאטיווער זייט — דער עקעל צו די יידען. אויף וויפיל ס'האנדעלט זיך וועגן דער פא־ זיטיווער זייט — די שטרעבונג צו פערא'ניגען אלע דייטשען אונטער איין דאך.

אויב היטלער וועט האבען דעם סאאר-געביט לעזט ער נישט בלייבען בשלום מיט די פראנצויזען, ס'קאן וויסען די נישט זיין קיין פערשטענדיגונג, ווייל מארגען וועט ער אויסשטרעקען די האנד נאך עלזאס און לאטארינגען, איבערמארגען נאך עסטרייך און אזוי ווייטער, ביז אלע געביטען, וואו מ'רעדט דייטש, וועלען זיך נישט געפינען אונטער זיין בייטש. דאס איז פאר מיר גענוג! — זאגט בערנהארד.

געארג בערנהארד האלט פאר א זיכערהייט און איבערצייגט דיר מיינונג, אז אן ענטשיידענדע מפלה פון היטלערן בעתן פלעביסציט וואלט געוועזן געגעבען א דער צידרייענדען קלאפ דעם היטלעריסטישען רעזשים.

— די דייטשען זענען א גרינדליך פאלק און א טיפס. יעטוועדער עקספערימענט מוזען זיי דערפיהרען ביז צום סוף, און כל זמן זיי וועלען נישט זיין אויפן דנא, ביז זיי וועלען נישט איינזעהען, אז זיי זענען אריין אין א שטומפיגען ווינקעל, וועלען זיי נישט אויפהערען זיך צו בעוועגען פאראויס.

דערמאהנענדיג אייך, זאגט בערנהארד, די מלחמה. מ'האט געפיהרט קריג ביזן לעצטען מאמענט, הגם די זאך איז שוין פון לאנג געווען פערשפילט. מיט היטלערן וועט זיין דאס איינענע, זיין מפלה וועט קומען נישט אלס רעזולטאט פון פאליטישע געשעהענישען הייגט אדער מארגען, ער וועט איבערגע־ קעהרט ווערען אין רעזולטאט פון אינפלאציע, פון הונגער, בויט און פערצווייפלונג. היטלער וועט פאל־ לען, ווען די קארע וועט אפגעריסען ווערען פון אלע בוימער, נישט פריהער, אבער זיכער!

אידעאלן פון סאוויעטישע קינדער

העכסט-אינטערעסאנטע קינדער-אנקעטע

וואס וואלט איהר געוואלט זיין, ווען איהר וועט ענדיגען די שולע? אזא פראגע האט מען געשטעלט די קינדער פון סאוויעטישע דארפס-שולען. דאס איז געווען א מין אנקעטע און פון די תשובות, וואס די קינדער האבען געגעבען, קאן מען זעהען דעם טיפען רושם פון די נייע בעדינגונגען, פון די נייע אנשויאונגען און שטרעמונגען אין היינטיגען רוס־ לאנד.

אט זענען א שטייגער איינציגע ענטפערען פון די עטליכע הונדערטס, וואס זענען דורך די קינדער געגעבען געווארען.

נינא מישענקא צוועלף יאהר אלט: „איך וויל ווערען א טראקטאריסטקע, ווייל דאס איז היינט די נוצליכסטע ארבייט פארן קאלכאז".

טאסיא טשערנאבראוקינא, פערצן יאהר אלט וויל אויך זיין א טראקטאריסטקע, דערפאר „ווייל געבילדעטע טראקטאריסטען פיהרען בעסער אן מיט דער מאשין, ביי מיר וועט דער טראקטאר ארבייטען בעסער, ווי ביי אנדערע".

אליאזא זובקאוו, פופצעהן יאהר אלט: „וויל ווערען א שאפער: „ווען איך וועל אויסוואקסען, שרייבט ער, וועל איך ווערען א שאפער, ווייל כ'האב ליב מאשינען, און כ'וויל מיטווירקען ביי דער ענט וויקלונג פון אונזער אינדוסטריע. אין דער צוקונפט וועל איך זיך בעמיהען צו בעקענען מיט אלע מאשי־ נען, ווייל איך בין א גרויסער אמאטאר פון מאשינען (יא באלשאי ליובּיטעל מאשין)

שורא לעאנאוו פערצן י. א., טרוימט וועגען דעם, ווי ר'וועט ווערען אן אינזשינער, און וועט אר־ בייטען איבער דער ראדיאפאניזירונג פון לאנד. ווייל איינציגע וועלען דאך שוין אלע האבען ראדיא-אפא ראטען. אן אנדער יונגעל וויל ווערען אן אינזשינער דערפאר, ווייל דאס לאנד דארף האבען אזעלכע מענ שען, און ער, שורא, וויל, אז דאס לאנד זאל רייכער ווערען מיט נאך איין גוטען געלערנטען.

קאליא דיונגינאוו, פופצן י. א. וויל זיך ווידמען דער לאנדארבייט, ר'וויל ווערען אן אגראנאם אין א קאלכאז און זיין אויסוואהל דערקלערט ער אזוי: „איך וויל ווערען אן אנגעזעהענער אגראנאם אין מיין לאנד דערפאר, ווייל כ'וויל, אז אונזער ערד זאל געבען דרייפאכיגע געערטענישען, ווי ביז איצט, איך וויל אז די ערד זאל געבען בעסערע תבואה ווי אין דער גאנצער וועלט".

וואסיא מאלעווסקי וויל ווערען א פערד-יונג, אבער א גוטער, ווייל כ'האב זעהר ליב פערד, און ער וויל, אז אין קאלכאז זאלען זיין בלויז גוטע פערד (וואסיא איז אלט צוועלף יאהר).

דאגעגען וואסילי קאסיאקין, דרייצען י. א. וויל ווערען א שרייבער אין א פראפעסאר פון ליטע־ ראטור, ווייל, שרייבט ער, „אין אונזער סאוויעטי־ שען פערבאנד מוז מען וואס גיכער מאכען א סוף מיטן אנאלפאבעטיזם".

א שרייבער וויל אויך ווערען מיטיא פראציקאוו, זעכצעהן י. א., ער ערקלערט זיין אויסוואהל אט ווי אזוי: „ליטעראטור איז א געווער פון קלאסען קאמף, און איך וויל שלאגען די שונאים פון ארבייטער-קלאס מיט דער שפראך פון דער ליטעראַ־ טור".

מעהר קריגעריש געשטימט איז טאלא מאש־ טשענקא, פערצן יאהר אלט, וועלכער ערקלערט זיין שטעלונג אין קלאסען-קאמף אויף אזא אופן:

„איך וויל זיין דער קאמאנדיר פון א דיוויזיע פון דער רויטער ארמעע, איך וויל זיין אזא העלד ווי טשאפאיעוו, (איבער פון די העלדען אין בירגער-קריג. יונגער טשאפאיעוו און זיין ראלע אין בירגער-קריג איז איצט געשאפען געווארען אין סאוויעט-רוסלאנד א פילם, וואס ווערט דארט בעטראכט דורך דער קריטיק אלס [illegible] פון דער פילם-קונסט, דאס בילד ווערט געוויזען אין צענדליגער קינאס אין מאסקווע און אויף דער פראָ־ ווינץ און רופט אומעטום ארויס אן אונבעשרייבלי־ כען ענטוזיאזם, א סברה, אז עפעס אזעלכעס האט מען נאך ווירקליך אין [illegible] נישט געזעהן, ד רעד.) ווייל איך וויל שלאגען די שונאים פון סאוויעטער פערבאנד.

וויטיא מאיסיעוו פערצן יאהר אלט, האט נאך נישט קיין בעשטימטע צילען אין דער צוקונפט, יערענפאלס וויל ער זיין אזעלכער, ווי חבר קיראוו.

די עפאפע פון די טשעליוסקינצער, איבער וועלכער ס'איז אין סאוויעט-רוסלאנד שוין געשאפען געווארען א גאנצע ליטעראטור, און צווישען דער יוגענד איינגעהויער פאפולער און האט זיך אין די יו־ גענטליכע נשמות אריינגעשניטען נישט צו פערגע־ סען. כמעט א העלפט פון די קינדער, וואס האבען אויף דער אנקעטע געענטפערט, ווילען ווערען לופט־ פליהער דאס איז ביי די קינדער אזא נאטירליכע פערלאנג, אז זיי געפינען גארנישט פאר נויטיג צו מאטיווירען איהם.

איינער, א שטייגער, שרייבט אזוי (א דרייצען־ יעהריגער חברה-מאן): ווען כ'וועל ענדיגען די 7-יעהריגע אנפאנג-שול, וועל איך אריינטרעטען אין דער שול פון שאפערען און טראקטאריסטען, און כ'וועל זיך בעקענען מיט מאשינען און אויטאמאבי־ לען. וועל איך זיך פערשרייבען אין דער פליהער־ שול. און דאן וועל איך שטודירען ראקעטען-מאטא־ רען. ווען כ'וועל זיך אויסלערנען קערעווען מיט צוויי שען-פלאנעטען-מאטארען, וועל איך אריינטרעטען אין טעכניקום פאר עפינדער, וואו כ'וועל ארבייטען ביים בויען אעראסטען, וואס פליהען אין לופט־ לעערען רוים א צו לערן איך זעה שטארק פיזיק ווייל אהן דעם קאן מען קיין מאשינען נישט בויען. איך האב שוין געמאכט א מאדעל פון א ראקעטען-אויטא, כ'האב עס אבער נאך נישט געשיקט אינערגעץ. אויב די רעדאקציע אינטערעסירט זיך מיט מיין עפינדונג דאן בעט איך מיר מודיע צו זיין. און דאן וועל איך צושיקען א גענויע בעשרייבונג פון מיין ערפינדונג".

אין די ענטפערס, וואס די קינדער געבען, איז ממש איבערראשענד דאס שטארק ענטוויקעלטע געזעל־ שאפטליכע געפיהל. קיין פערזענליכע מאטיוון שפי־ לען דא אינגאנצען נישט קיין ראלע, קיין שטרעבונג צו רוהם, צו כבוד, אלץ ווערט געטוהן פארן וואויל פון גאנצען, פאר דער געזעלשאפט. אייגענע צילען און אמביציעס שטייען ערגעץ אויף א גאר ווייטען פלאן. ס'ווארפט זיך אין די אויגען די געוואלדיגע דעמאקראטיזירונג פון דער ארבייט. אז א יונגעל זאל וועלען ווערען א שטאל-בחור אין מעגליך נאר אין א לאנד, וואו ארבייט איז געווארען ווירקליך א פראגע פון כבוד און ווירדע.

אויפנאהמע לכבוד פרעזעס ה' לעוויטע אין תל-אביב

ת ל-א ב י ב. (יט"א) די טעג איז לויט דער איניציאטיוו פון דער ארץ-ישראל פוילישער האנ־ דעלס און אינדוסטריע-קאמער פארגעקומען אין זאל פון „פאלאטין" אין תל-אביב אן אויפנאהמע לכבוד דעם פרעזעס פון דער פויליש-פאלעסטי־ נישער האנדעלס-קאמער אין ווארשא ה' לעאן לעוויטע, וועלכער ווײַלט איצט אין א"י.

אויף דער אויפנאהמע זענען געווען אנווע־ זענד הרב עוזיאל, דער פוילישער קאנסול אין תל-אביב ה' לוקאשעוויטש, דירעקטאר פון באנק פ. ק. א. אין תל-אביב ה' פיעך, פרעזידיום-מיט־ גליעדער פון דער האנדעלס-קאמער אין תל-אביב, פארשטעהער פון פערבאנד פון די פוילישע יודען און פיל געסט. דער בירגערמייסטער דיזענגאף און דער גענעראל-קאנסול אין ירושלים ד"ר קור־ ניקאווסקי האבען צוגעשיקט בעגריסונגען. מיט רעדעס זענען ארויסגעטרעטען פרעזעס פון דער האנדעלס-קאמער אין תל-אביב ה' שלוש, פרעזעס פון פערבאנד פון די פוילישע יודען ה' לערנער, הרב עוזיאל און דער גאסט ה' לעוויטע. די רעד־ נער האבען אונטערגעשטראכען די פריינדליכע בעציהונג פון פוילישען פאלק צום יודענטום און די פאזיטיווע שטעלונג פון דער פוילישער רע־ גירונג צו די א"י'דיגע ווירטשאפטליכע פראגען. אלע האבען אונטערגעשטראכען די נויטווענדיגקייט צו פערשטארקען דעם האנדעלס-אויסטויש צווישען פוילען און א"י.

ערשטער באנד פון אלגעמיינער ענציקלאפעדיע אויף יודיש

ארויס פון דרוק

דער ערשטער באנד פון דער יודישער ענ־ ציקלאפעדיע איז שוין ארויס פון דרוק. פרייטאג וועט אין א גרויסען פאריזער סאלאן פארקומען דער באנקעט פון דער יודישער ענציקלאפעדיע, און דאס איז א געשעהעניש אין יודישען קולטור־ לעבען. נישט לייכט איז דאס אנגעקומען און נישט נעכטען איז די ארבייט אנגעהויבען געווארען. עס זענען דא פערשידענע ענציקלאפעדיעס פון יודישען לעבען, אבער אלץ אין פרעמדע שפראכען. אין יודיש איז דאס די ערשטע, הגם פרובען זענען געווען עטליכע. ערשט ווען עס איז געפייערט גע ווארען דער 70-יאהריגער יובל פון דעם בעריהמ־ טען יודישען היסטאריקער פראפ. שמעון דובנאוו און ס'איז ביים יודישען וויסענשאפטליכען אינסטי־ טוט לכבוד דעם בעגרינדעט געווארען דער דובנאוו פאנד, האט זיך געשטעלט די פראגע, וואס אויפ־ צוטון עפעס אזוינס, וואס זאל האבען אן אויסער־ געוועהנליכע בעדייטונג פאר דער יודישער קולטור און פאר די יודישע פאלקס-מאסען, און מ'האט בעשלאסען ארויסצוגעבען א יודישע ענציקלאפעדיע אויף יודיש.

גלייך האט מען די ארבייט ארגאניזירט, בערלין איז געווען דער צענטער. ניין מענשען פון אלע פארטייען האבען זיך אין איהר בעטייליגט. גלייך האט מען זיך גענומען צו דער ארבייט: זאמלען מאטעריאלען איינטיילען, צוציהען וויסענ־ שאפטליכע כוחות און אין 1933 איז שוין געווען אנגעגרייט א ריזיגער מאטעריאל און מען איז צ געטרעטען צו רעאליזירען דעם געדאנק, וועלכער האט אזוי פאמעלעך זיך דורכגעשלאגען זיין וועג און דאמאלסט איז געקומען דער היטלעריזם. די גרופע יודישע געלערנטע איז צושפרייט געווא־ רען איבער דער וועלט, די ארבייט איז אפגע־ שטעלט געווארען. צום גליק אבער האט מען גע־ ראטעוועט די מאטעריאלען, איבערגעפיהרט זיי קיין פאריז, צוריק זיך דא גרופירט. און די וואך ערשיינט — נאך יאהרען שטערונגען — אין פאריז דער ערשטער באנד פון דער גרויסער ענציקלא־ פעדיע אין יודיש.

איינער פון די הויפט-אויפטוער פון דער ענציקלאפעדיע ר. אבראמאוויטש האט איינגעלאדען די יודישע זשורנאליסטען אין פאריז אויף א פרעסע-קאנפערענץ און אין א גרעסערער רעדע איבערגעגעבען די אלע מיה און שוועריגקייטען, וועלכע מען האט בעדארפט בייקומען ביז מען האט געקענט זעהן דעם ערשטען באנד, קודם-כל די מא־ טעריעלע שוועריגקייטען. 20 גרויסע בענדער דאר פען ערשיינען צו 480 שפאלטען יעדער באנד. יעדער באנד האלט ארום א מיליאן מיט א פער־ טעל אותיות, אזוי אז די גאנצע אויסגאבען וועט האבען 25 מיליאן אותיות.

30 פראצענט פון דעם גאנצען מאטעריאל (ארום 3000 שפאלטען) וועט פערנעמען אלץ, וואס האט צו טון מיט יודען: יודישע געשיכטע, געגענווארט, עקאנאמיק, ליטעראטור, רעליגיע וכדומה.

אין דער ענציקלאפעדיע וועלען זיין פעוי־ טראטען אלע געביטען פון מאדערנעם וויסען.

די ענציקלאפעדיע וועט געבען ארום 400.000 זוכווערטער. אין יעדען באנד וועלען זיין ארום 150 אילוסטראציעס און טאבעלעס, עטליכע גע־ אגראפישע קארטעס (פארביגע), עטליכע קונסט־ ביילאגעס, גאנצזייטיגע (שווארצע און קאל ירטע).

יעדער באנד קאסט 75 פראנק, געבונדען אין לייוועגט, טונקעל-בלויע אדער רויטע מיט קינסטלערישען גאלד-דרוק, אין א שאכטעל.

דער ערשטער באנד האלט די זוכווערטער פון „א" ביז אטלאנטיק-סיטי.

דער צווייטער באנד, וואס וועט אריינגעמען די ווערטער: אטלאנטישער אקעאן—אמ... וועט ארויס אין אפריל. ער איז שוין אינגאנצען פער־ טיג און כמעט אינגאנצען אויסגעזעצט.

דער דריטער באנד, וואס וועט אריינגעמען אמעריקע, אנארכיזם, אנטיסעמיטיזם, מאטעמאטי־ שער אנאליז וכדומה איז אויך אין גרויסען טייל פערטיג. ער וועט ארויס אין סעפטעמבער.

דער דובנאוו-פאנד איז דער ארויסגעבער פון דער ענציקלאפעדיע. אין איהם געהען אריין געזעלשאפטליכע טוער און שרייבער פון פערשי־ דענע ריכטונגען: רעמאקראטען, יוריסטען, סאצ־ יאליסטען, בונדיסטען, פועלי-ציון, ציוניסטען, יודישע קולטור-טוער. דער פארזיצער פון קאמי־ טעט איז ד"ר ל. בראמסאן.

דער ערשטער באנד איז ארויס אונטער דער רעדאקציע פון ר. אבראמאוויטש, בן-אדיר (א. ראזין), א. מענעס און ז. קאלמאנאוויטש. געוויסע טיילען פון באנד האט אויך מיטרעדאקטירט א. טשעריקאווער.

סענסאציאנעלער שווינדעל פון ראטשילדס א סעקרעטאריך

(בריף פון פאריז)

פון י. ראווידזאן

די געשיכטע, וואס איך גיב דא איבערציילן, איז אזעלכע פאריזער, זי הויבט זיך אן מיט א גרויס פירשט און ענדיגט זיך מיט א פשוטען פאסט־בעאמטען. איר מיטען איז דא א בארא־ן דזשעימס ראטשילד.

דער ערשטער גרויספירשט הייסט ווילהעלם פאן האבסבורג, און איז דעם קייזער פראנץ יאזעפס א פלימעניק.

ער־געבן איז דער פראנצויזישער פראווינץ האט געלעבט א יונגע פאסט בעאמטין מיטן נאמען פו־לעט גאאיבא מיט איהר בליגדער אלטער מוטער. א מיידעל נישט קיין שענע, און נישט קיין מיאוסע, נישט קיין נארישע און נישט קיין קלוגע. דאס מיידעל אבער האט געהאט קרובים און בעקאנטע אין פאריז, און די בעקאנטע האבען געהאט בעקאנטע, און אזוי אלץ העכער און העכער, ביז צו דעם שטאפעל, וואו עס איז געזעסען א געוועזענער מיניסטער. פולעט גאאיבא איז געקומען אין פאריז און, ווי עס ווייזט זיך אויס, האט זי פערשטאנען דעם קונץ, ווי מען קריכט אויפן לייטער, און, מיט דער הילף פון בעקאנטע איז זי געווארען א סעקרעטארין ביי א געוועזענעם מיניסטער, פון א מיניסטער ביז א באנקיר איז שוין דער וועג נישט קיין ווייטער, און אין א קורצע צייט ארום איז זי געווארען איינע פון דזשעימס ראטשילדס סעקרעטארינס.

פולעט גאאיבא האט אבער צופיל זיך צוגעקוקט אין דעם קאנטאר פון א באנקיר, און זי האט שנעל בעמערקט יענעם וואונדער מיט וועלכען מען מאכט פון פאפיר געלד, און פון געלד — פאפיר: אין דאס ווערט אזוי געמאכט, אז תמיד בלייבט דאס געלד ביים באנקיר און דאס פאפיר ביים שפעקולאנט. פולעט איז געפעלען געווארען די חכמה און זי האט בעשלאסען דאס צו מאכען אויפן אייגענעם חשבון, אבער ווי מאכט מען דאס? קיין אקציעס האט פולעט נישט געהאט, געלד אויך נישט, דאס איינציגע וואס זי האט יא געקענט בעקומען, איז א גרויספירשט, און גראד דער דאזיגער ארטיקעל פעהלט נישט ביי ראטשילדן, וואו נאר א קעניג, אדער א גרויספירשט, וואס האט צוליב א קלייניגקייט פערלוירען זיין טראן אדער זיינע גיטער, קומט, אויס געוואוינהייט צו ראטשילדן אין קאנטאר, מיט זיין אונטערשריפט, וואס איז די גוטע יאהרען פלעגט קומען צו ראטשילדן דער פינאנץ־מיניסטער און דא מוזען זיי זיך אליין מטריח זיין. ראטשילד, אלס א זוהן פון א פאלק, וואס זענען רחמנים בני רחמנים, העלפט די פירשטען פון צייט צו צייט. הערביי זאגט ער זיך: זאל אומגעהן א הוהן אויף שבת; ווער ווייסט, די רעדעל דרעהט זיך, און אט פון די אלע גרויספירשטען האט פולעט זיך בעפרייגדעט מיט דעם גרויספירשט ווילהעלם פאן האבסבורג, מען האט שפאצירט צוזאמען, געגעסען צוזאמען, און ענדליך איז בידען איינגעפאלען א גלענצענדער געדאנק: „איך האב א נאמען, די האסט ערפאהרונג, לאמיר אויך גרינדען א באנק פון פאליטיק איגדיקעס". דער גרויספירשט ווילהעלם פאן האבסבורג האט אנגעהויבן ארומגעהן מיט פולעטען ווי א חתן מיט א כלה. ער האט איהר אפילו עפעס ליך געקויפט איז זאל פון איהר האטעל. פולעט איז געווארען א מאנארכיסטקע און זי האט אנגעהויבן געהן צו פערשידענע רייכע מענשען מיט פארלאנגען, די זאלען געבען געלד אויף איינצופיהרען צוריק אין עסטרייך א מאנארכיע, און אז גאט וועט העלפען, וועט מען די דאן אפצאהלען דאפעלט מיט א שעהנעם מעדאל דערצו. קורץ און גוט, באראנים וואס זענען אלע טאג ביים, ווי גוט אזא געשעפט זאל נישט אויסזעהן, האבען זיך־דאך קיין סך געלד־געבער נישט געפינען, און פולעט האט זיך גענומען צו א צווייטען געשעפט; זי האט גענומען פערקויפען אקציעס וואס ליגען ביי ראטשילדען אין באנק, צו דעם צוועק האט זי זיך געמאכט פאלשע פאפירען, וואס בעשטעטיגען אז ביי ראטשילדן ליגען אויף איהר נאמען פעק מיט אקציעס, פון די זיכערסטע געזעלשאפטען. אקציעס, וואס מאכען פון איין דאלאר צוויי. און מיט ראטשילדס נאמען און דעם גרויספירשטס קוש האט זי געפינען צוטרוי, און געלד איז געפלאסען פון אלע זייטען, און איין שעהנעם פריהמארגען, איז זי געזעסען מיט א גרויסען פאבריקאנט פון ליקער. ביי איהר חתן דעם גרויספירשט, האט זי איהם פארגעשלאגען צו קויפען ביי איהם גוטע אקציעס פאר פופציג טויזענט פראנק, וועלכע געפינען זיך טאקע ביי ראטשילדן אין קאסע. דער פאבריקאנט איז נישט געווען קיין יאלד. ער האט איבערגעשטימט אויפן געשעפט. ער האט אבער דערביי ערקלערט, אז ער האט נישט קיין טשעק־ביכעל ביי זיך, זי זאל קומען אין עטליכע שעה ארום צו איהם.

פאר דער צייט האט ער זיך נאכגעפרעגט ביי ראטשילדן און זיך דערוואוסט אז נישט אלע גרויספירשטען האבען רייכע כלות.

פולעט איז אוועק אין „חד גדיא", און אז מען האט צום אויספארשונגס — ריכטער אויסגערופען איהר חתן, דעם גרויספירשט האט ער געזאגט, אז ער האט איהר קיינמאל נישט געזעהן אין די אויגען, דא אבער האט נישט אויסגעהאלטען דער בעזיצער פון האטעל, וואו פולעט האט געוואוינט ווען די מיטען פירשט האבען אפגעשווינדעלט אויף דיבען טויזענד פראנק.

— סטייטש! — האט ער געטייטעלט דעם גרויס פירשט מיטן פינגער אין נאז — איהר האט דאך נאר מיינע אויגען זי געקושט און איהר פלעגט בעזוכען די פולעט ביי איהר אין צימער אין אזעלכע נאכט־שטונדען, ווען נאר חתנים און ערלויבט אריינצוקומען צו זייערע כלות, דאס זעלבע האבען אויך בעשטעטיגט אלע איבעריגע געלד־מאהנער, אז ווען נישט דער פירשט וואלטען זי איהר, דער סעקרעטארין, א גראשען נישט געטרויט.

נאך א לאנגען בעטראכטען זיך האט ענדליך דער אויספארשונגס־ריכטער זיך ענטשלאסען צו בעפרייען ראטשילדען פון אנאיבעריגער הוצאה און האט דעם גרויספירשט בעשטימט א וואוינונג און קעסט אויפן חשבון פון דער פראנצויזישער רעפובליק — איהם אוועקגעשיקט אין טורמע.

נאטירליך, האט דער עסטרייכישער אמבאסאדאר גלייך געבעטען אלע צייטונגען זיי זאלען מאכען ווענען דער געשיכטע א שוויג, בלויז די סאציאליסטישע צייטונגען האבען געגעבען א בעריכט פון דער גאנצער מעשה, אז די איבעריגע גרויספירשטען, וואס געפינען זיך אין פאריז, זאלען זיך א מוסר אראפנעהמען.

פאדערונג צו שאפען א עפענטליכע אויספארשונגס־קאמיסיע

געגען דער באדען־שפעקולאציע אין ארץ־ישראל

ירושלים. דער „דבר" וועלכער פיהרט שוין פון א לענגערע צייט פון די שפאלטען פון די צייטונג טאג טעגליך א ענערגישען קאמף געגען דער באדען־שפעקולאציע אין ארץ־ישראל. — מעלדעט אז לויט די ידיעות וועלכע געפינען זיך אין רשות פון דער רעדאקציע, זענען פאראן מאנכע גערוויסענלאזע יודישע שפעקולאנטען, וואס העלפען אויף אראבער ארויסצושפען סכסוכים אויף די באדענס, וואס זענען געקויפט געווארען דורך יודען, דאס ווערט דורך די געמאכט מיט דעם צוועק, כדי צו קאנען דערנאך בעקומען דעם באדען אין דיפערענט העגד.

אין צוזאמענהאנג מיט דער דאזיגער ענטדעקונג פאדערט דער „דבר" צו שאפען א עפענטליכע קאמיסיע, וואס זאל בעשטעהן פון פארשטעהער פון די אנערקענטע פיהרענדע נאציאנאלע אינסטיטוציעס מיטן צוועק אויסצופארשען די דאזיגע פאקטען און צו בעקעמפען די באדען־שפעקולאנטען אין ארץ־ישראל. (פאלקאר).

פערקלענערט די שטראף פון אונלעגאלע עולים

ירושלים. דאס קרייז־געריכט אין חיפה האט בעטראכט די אפעלאציע פון 12 אונלעגאלע יודישע עולים, וואס זענען איז דער ערשטער אינסטאנץ פערארורטיילט געווארען פאר ווידערהאלטער אונלעגאלער עליה צו 12 חדשים תפיסה, דאס געריכט האט פערקלענערט זייער שטראף ביז 6 חדשים תפיסה. (פאלקאר).

יאפאנעזיש

(פון א רייזע)

פון ב. צ. גאלדבערג

איך האב זיך געקליבען אפצוטון די יאפאנער אויף טערקיש, האבען זיי מיר אפגעטון אויף יאפאנעזיש. און שולדיג איז אין דעם געווען א חכם, א רוס.

איך האב געקריגען מיינע יאפאנעזישע־ביגען נישט ווייזעס אהן שום רבונו־של־עולמ׳ס: א מענש וויל אריינפאהרען איז די דאזיגע מדינות, דארף ער וויזעס, גיבען זיי איהם די וויזעס.

ווייטער איז קיינער נישט מחויב צו וויסען וועגען יעמען. האב איך געמיינט, אז איך וועל טאקע אט אזוי אריינפאהרען אין יאפאן, מאנדזשוריע און מאנגאליע, ווי א פשוטער, פרייוואטער בירגער.

נאך מעהר: ווייל איך קאן זיך דא נישט אריינטירען צוליב דער שפראך, ווייל ארום ענין יאפאן־מאנדזשוריע־כינע איז אנגעוואקסען אזוי פיל פראפאגאנדע און געגען־פראפאגאנדע.

איך וועל אריינפאהרען אין לאנד ווי סתם א רייזענדער און דערנאך טאן מיין דזשורנאליסטישע ארבייט מיט די קרייזען, וואו דער אמת׳ער אמת איז צו געפינען.

איך האב דעריבער נישט געוואלט קיין פערבינדונגען מיט דער אפיציעלער יאפאן, קיין בריף נישט, קיינעם נישט געזעהען, און אט אזוי אנגעקומען קיין וולאדיוואסטאק.

דארף איז וולאדיוואסטאק זיין א ביורא פון אינטוריסט. פעריפאהר איך אין זייער האטעל און בעשטעל א בילעט דורך זייער קאנטאר. איך ווייס נישט דורך וועמען איז ווי אזוי, נאר דער דירעקטאר האט זיך דערוואוסט, אז איך בין א צייטונגס־מענש, אויסגעוועזען גאנץ ראטען־פערבאנד און קען זיך מיט באטשאלסטווע און ער פון דעם אזוי נתפעל געווארען, אז ער איז ארויס פון די כלים.

ביי יעדען ווערט מיינעם איז ער אויסגעוואקסען מיט׳ן פריינדליכען שמייכעל, אפשר קאן ער מיר מיט עפעס העלפען, און וואו איך האב זיך נישט גענומען קיין דיעה, איז אימיצער געוועזען פון זיין אריינגעבען... ארגאניזאציע גרייט מיר צו דינען.

אין, אז איך קויף דורך איהם א בילעט פון וולאדיוואסטאק קיין סעסין, קארעא, האט ער תיכף אפגערופען דעם יאפאנעזישען גענעראל־קאנסול, אז אזא און אזא מענש פאהרט, און ער בעט איהם, איך זאל האבען די בעסטע אויפנאהמע.

און מעהר האט נישט געפעהלט.

און תיכף האט דער גענעראל־קאנסול אנגעקלונגען, צי איך וויל איהם נישט אנטאן דעם כבוד און אריינקומען צו איהם אין קאנסולאט, ער וויל מיר מאכען די וויזע אין יאפאן, וואס בעקוועמער.

האב איך שוין געמוזט קומען.

און זעלבען אוונט איז ער געווען ביי מיר צו גאסט אין האטעל און זיך שטארק ענטשולדיגט, וואס ער קאן מיך נישט בעהמען צו זיך אין הויז אויף וועטשערע, מחמת זיין פרוי האט איהר משפחה צו גאסט און אלע רעדען בלויז יאפאנעזיש. דערקט ער, אז איך וואלט זיך געפיהלט אומבעקוועם, א שאד, א שאד, וואס ער האט פון מיין אנקומען פריהער נישט געוואוסט א טאג פריהער, ער וואלט פאר מיר אראנזשירט א מיטאג מיט געסט, וואס רעדען ענגליש.

וואס פון דעם איז געווארען, אז איך בין אריינגעפאלען אין א קעלער פול מיט זיידענע קישענס.

און דאס אריסטאקראטישע האט זיך פון איהם געלאזען צעמוריזירן.

ער האט מיר געוואלט איינרעדען, איך זאל פערבערענגען לענגער אין מאנדזשוריע און יאפאן. האב איך איהם געזאגט, אז איך האב בסך־הכל גאר צוויי וואכען פאר דער גאנצער רייזע — אזוי האב איך דעמאלט געמיינט — און איך וויל נאך כאפען א קוק אויף פעקינג אויך. האט ער מיר געוואלט ענטפערען, אז צוויי וואכען איז נישט חערט קיין שמעק טאבאק, אויב מען וויל זיך בעקענען מיט צוויי גרויסע פראבלעמען, דער.

איז, ווי האט ער דאך געזאגט?

ער האט עס אזוי געזאגט:

„איך ווייס, אז מיט אייער שארפע אויג און גרויסער באאבאכטונגס־קונסט קאנט איהר א סך זעהן אין א קורצער צייט, אבער מיט אזא גרויסער קאטעגאריע פון טיפע פערשטענדניס ...איהר אויפנעהמען דעם גרעסטען פראבלעם גיך און גרינג, אבער פונדעסטוועגען אין לויט מיין בעשיידענער מיינונג פארט צוויי וואכען צו ווייניגלאך זיך צו בעקענען מיט אט די דאזיגע לענדער".

און נאך אידער די שיף איז אפגעפאהרען האט ער אויסגעזוכט מיך צו בעקענען מיט׳ן קאפיטאן פון דער שיף און דריי העכערע בעאמטע. לאזען אונז אליינע טרינקען ביר מיט א „טאאסט", אז ער האפט, איך וועל זיך בעקענען מיט דער אמת׳ער לאגע אין יאפאן און מאנדזשוריע, און איך וועל העלפען ארויסברענגען אין דער ליכטיגקייט דעם אמת וועגען „אונזער בעליבט לאנד יאפאן און אונזערע טייערע פערבינדעטע, די מאנדזשוריער".

און ער גיט מיר איבער א בריף געשריבען אין יאפאנעזיש, וואס איך קאן ווייזען אלעמען און אלע וועלען מיר געבען זייער מיטהילף — איך זאל זיך ווענדען מיט דעם צום פאליציי־הויפט, אדער צום דיפלאמאטישען פארטרעטער, וואו איך וועל נאר וועלען.

געווענליך טוט ער אונזער נישט. אונזער בריף ווערט געגעבען נאר פון א טעלעגראפישען מיניסטעריום אין טאקיא. ער דארף אונזערע בריף נישט געבען, אבער אזוי ווי ער האט מיר געפיהרט ראטען פאהרען א פריהער קיין טאקיא און ערשט דערנאך איבער מאנדזשוריא, און איך האב נישט געהאט קיין צייט, און ווייל ער וויל, איך זאל אויפטון, וואס מעהר אין דעם ביסעל צייט, גיט ער מיר דעם בריף.

און פארן אוועקגעהן טרייסט ער מיך, איך זאל זיך נישט זארגען: ער האט שוין טעלעגראפירט סיי קיין טאקיא סיי קיין העזינקינג, די הויפטשטאט פון מאנדשוקאא און אין סעסין ווארט מען שוין ווארטען אויף מיר.

אט אזוי בין איך אריינגעפאהרען אין לאנד פון זון — איינקאגניטא.

די פאסט פון ארץ־ישראל קיין איירופא געהט אב טעגליך

4 אמאל א וואך ווערט אפגעשיקט די לופט־פאסט

ירושלים, די פאסט פון ארץ־ישראל קיין אייראפא, וועלכע פלעגט ביז איצט אפגעשיקט ווערען בלויז צוויי מאל אין דער וואך, געהט פון דער לעצטער וואך אן כמעט טאג־טעגליך, סיי מיט די פאסט שיפען און סיי מיט דער לופט. די לופט־פאסט ווערט לעצטענס אפגעשיקט פון ארץ־ישראל גאנצע פיר מאל אין דער וואך. (פאלקאר).

וואטיקאן געגען אפיציעלער יודען־העצע

אין די פרייסישע שולען

רוים, (יט"א). „אילוסטראציאנע וואטיקאנא" טרעט ארויס געגען דעם, וואס אין די שולען אין פרייסען ווערט אלגעמיין בענוצט דאס „האנדבוך פאר דער יודען־פראגע" פון דעם פערשטארבענעם אנטיסעמיטישען און אנטי־קריסטליכען אגיטאטאר טעאדאר פריטש, די צייטונג טיילט ווייטער מיט, אז אין צוזאמענהאנג מיט דער ראטיפיצירונג פון דעם דייטשען קאנקארדאט האט דער שטאטס־סעקרעטאר קארדינאל פאטשעלי איבערגעגעבען א פראטעסט נאטע, וואס האט ענטהאלטען אויך א פראטעסט געגען דיסקרימינאציעס לגבי געשמדטע יודען.

ראדיא־ווינקעל

ראדיא און די לופט־באלאנען

ווי בעוואוסט בעשעפטיגען זיך די געלעהרטע מיטן אויספארשען די טעמפעראטורען פון דער לופט אין די העכערע שיכטען. צו דעם צוועק ווערען ארויסגעשיקט אין דער לופט די אזוי־גערופענע רעגיסטריר־באלאנען, אין וועלכע עס געפינען זיך כל׳ערליי מעסט־אינסטרומענטען און אפאראטען. אויף א געוויסער הויך פלאצען די באלאנען און די מעסט־אינסטרומענטען פאלען אראפ אויף דער ערד מיט דער הילף פון פאל־שירמס.

גאנץ אפט טרעפט אבער, אז דער פאל־שירם צוזאמען מיט די אינסטרומענטען ווערט אוועקגעטראגען דורכן ווינד און מען קען איהם שוין מעהר נישט געפינען. נאך עפטער טרעפט אבער, אז די אפאראטען פאלען אראפ אויף דער ערד, ווערען זיי פשוט צוגע׳גנב׳עט דורכן עולם.

דער וויסענשאפטליכער רעזולטאט ווערט אלזא נישט דערגרייכט. דעריבער האבען די מעטעאראלאגען לעצטענס אנגעהויבען זיך צו בענוצען אויך מיט ראדיא ביי זייערע פארשונגען. אינם לופט־באלאן ווערט אריינגעשטעלט א ראדיא־אפאראט, וועלכער גיט בעת׳ן פליהען אויטאמאטיש די ציפערן פון די מעסט־אינסטרומענטען.

ראדיא — א שולע פאר שפראכען

דער ענגלישער ראדיא־זשורנאל „די ליסטנער" פון 8־טען ד. ח. דערציילט וועגען אן אינטערעסאנטע פאסירונג, וואס עס האט געהאט א געוויסער ענגלישער הויכער בעאמטער.

בעת א וויסענשאפטליכער עקספעדיציע אויפ׳ן צפון־ים האט א שרעקליכער שטורם פערטריבען די שיף אויף א זאמדיג ארט נישט ווייט פון די קליינע נארוועגישע אינזלען.

דער ענגלענדער — א פערברענטער רייזענדער האט בעשלאסען אויסצונוצען דאס געלעגענהייט און זיך א לאז געטון צום נאהענטסטען דארפעל אויף דער פערווארפענער אינזעל, כדי זיך צו בעקענען מיט דעם ארט לעבען פון די דארטיגע נארוועגישע פישערס.

אויפ׳ן וועג צום דארף, האט ער געטראפען א יונגעל אפשר 15 יאהר אלט. נישט חושד־זייענדיג, אז דער קליינער פערשטעהט פרעמדע שפראכען, האט דער ענגלענדער אנגעהויבען צו איהם רעדען מיט... מיט די הענד און געמאכט פערשידענע העויות. ווי ערשטוינט איז ער אבער געווארען, ווען דער יונגער פישער האט איהם אין א פיינעם ענגליש געענטפערט:

„מיין הער, איהר זייט וואהרשיינליך אן ענגלענדער, טא רעדט אזוי ווי ביי זיך אינדערהיים. אויף דעם רייזענדערס פראגע, אין וועלכער ענגלישער שולע ער האט זיך געלערנט, האט איהם דאס יונגעל אפגעענטפערט, אז ער האט אין זיין לעבען די אינזעל נאך נישט פערלאזען און די ענגליש האט ער זיך אויסגעלערנט א דאנק די לעקציעס אין ראדיא. וועלכע ער האט פלייסיג געלערנט.

צו דער דאזיגער אינטערעסאנטער נאטיץ ווילען מיר נאך צוגעבען, אז כמעט אלע גרויסע ראדיא־סטאנציעס אין אייראפא גיבען דורך ראדיא לעקציעס פון פרעמדע שפראכען. אויך די פוילישע ראדיא־סטאנציע האט זעהר גוטע רעזולטאטען פון איהרע לעקציעס פון פראנצויזיש.

גרויסער דאקטאר בעגייט זעלבסטמארד

איז מורא פאר לייכטער אפעראציע

ער אליין האט אפערירט טויזנטער מענשן. אבער ווען מען האט איהם געדארפט אפערירן, האט ער זיך אזוי דערשראקן, אז ער האט זיך אריינגעשאסן א קויל אין קאפ. - די געשיכטע האט פאסירט אין בודאפעשט, אונגארן

דער טראגישער זעלבסטמארד פון דעם וועלט בארימטן 83־יעהריגן אלטען בודאפעשטער יודישן מעדיצין־פראפעסאר ד״ר ווילהעלם טאפער, איז אזוי אויסערגעוועהנליך און האט ארויסגערופן אזא טרויעריגע ערשטוינונג, אז עס איז כדאי דא וועגן דעם צו דערצעהלן.

פראפעסאר טאפער איז געווען פערזענליך אלס איינער פון די גרעסטע אויטאריטעטן און גלערנטע אין דער מעדיצין־וויסענשאפט. זיינע ווערק וועגן מעדיצין זענען איבערגעזעצט אין אלע וועלט־שפראכן און ווערן אין די אוניווערזיטעטן פון דער וועלט בענוצט פון סטודענטן פון מעדיצין. ד״ר ווילהעלם טאפער האט זיך ספעציעל אויסגעצייכנט אלס כירורג.

די וויסענשאפטליכע קאריערע פון פראפעסאר טאפער איז בישט קיין געוועהנליכע. אין עלטער פון 22 יאהר האט ער אין וויען געענדיגט דיין שטודיום אלס דאקטאר מעדיצין. אין עלטער פון 26 איז ער שוין געווען דאצענט (אסיסטענט־פראפעסאר) פון וויענער מעדיצין אוניווערזיטעט, און אין עלטער פון 29 יאהר איז ער געווען מעדיצין־פראפעסאר פון דעם אוניווערזיטעט אין בודאפעשט און באלד מאקע דער הויפט פון דארטיגן קליניק און ערשטער כירורג און ספעציאליסט פון אפעראציעס אויף אינערליכע קראנקהייטן.

די צייטונגען גיבען איבער, אז גאנצע דורות מעדיצין־סטודענטן און יונגע דאקטוירים האבן שטודירט און זיך אויסגעבילדעט ביי דעם פראפעסאר טאפער.

פראפעסאר טאפער איז געווען שטארק פער אינטערעסירט אין געזעלשאפטליכע טעטיגקייטן. אין ער האט געגרינדעט א מוסטער־קינדער און קראנקן־פערזארגונג - אינסטיטוציע אין אונגארן. ווייטער איז דער בערימטער פראפעסאר געווען א מיטגליד פון פיל פראמינענטע אויסלענדישע מעדיצין־אקאדעמיעס, און אלס געלערנטער האט ער געשפילט די גרעסטע ראלע אין דער וועלט פון מעדיצין.

פראפעסאר טאפער האט אין זיין מעדיצינישער קאריערע, וואס האט אנגעהאלטן א האלבען יאהרהונדערט געמאכט איבער פיר טויזענט אפעראציעס, און כמעט אלע זענען זיי געווען ערפאלגרייך. ער אליין אבער איז דער הויבער עלטער פון 83 יאהר בעגאנגען זעלבסטמארד אויס מורא פאר א קליינער אינערליכער אפעראציע, וואס מען האט געמוזט אויף איהם מאכן. דער גרויסער כירורג טאפער האט אליין זיך מורא געהאט צו ליגן אויפ׳ן אפעראציאנס־טיש און זיך דערפאר דערשאסן אויף טויט.

עס גלויבט זיך נישט? עס איז אויסערגעוועהנליך. עס איז אבער אמת.

אט זענען די אייגנצלהייטן פון דער פאסירונג ווי די בודאפעשטער און ווינער צייטונגען גיבען איבער:

די לעצטע צייט האט דער בעריהמטער כירורג ווילהעלם טאפער זיך נישט געפיהלט איבעריג גוט, ביי א מענשן פון 83 יאהר איז עס נישט קיין אויסערגעוועהנליכע ערשיינונג. דער פראפעסאר האט זיך אליין אינטערזוכט און אויסגעפונען, אז עס האט זיך איהם געמאכט עפעס א קליינע געשווילעכץ אין מאגען. ער האט אינגעזעהן, אז דער איינציגער וועג ווי אזוי פטור צו ווערן פון דעם געשווילעכץ איז אן אפעראציע, א לייכטע אפעראציע, וועלכע טויזנטער און טויזנטער מענשן מאכן דורך. אזעלכע אפעראציעס האט פראפעסאר טאפער געמאכט אפשר דריי מאל א טאג אין די זעכציג יאהר וואס ער האט אפערירט אין שפיטאל.

אבער ווען עס איז געקומען די צייט אז דער פראפעסאר האט זיך אליין געדארפט לעגן אונטער׳ן מעסער, האט ער זיך דערשראקן און נישט געוואלט. ער האט מורא געקראגן פאר׳ן מעסער אין דער האנט פון אן אנדער דאקטאר.

ווען די פאסירונג וואלט זיך נישט געהאנדלט וועגן אזא טראגיש, וואלט צו געלעגט ווי א וויץ — א דאקטאר, וועלכער האט אליין געמאכט טויזנטער אפעראציעס דערשרעקט זיך ווען מען דארף איהם אפערירן!

זיינע קאלעגן האבן איהם שטארק צוגערעדט ער זאל זיך מאכן די אפעראציע, ווייל זי איז אבסאלוט בויטיג כדי צו ראטעווען זיין געזונט און זיין לעבן. אבער פראפעסאר טאפער האט פון דעם נישט געוואלט הערן.

„ביי“ - האט ער געזאגט, „איך וועל נישט געהן זיך לעגן אויפ׳ן אפעראציאנס־טיש“.

מסתמא האט דער פראפעסאר אין די זעכציג יאהר פון זיין אפעראציאנס־פראקטיק זיך געגוג אנגעזעהן וואס פאר א פנים עס האבן די מענשן וואס לעגען זיך אויפן אפעראציאנס־טיש, ער האט זיך דעמאלט אזוי דערשראקן, עפעס אזוי ווי ער וואלט איז זיין נשמה איינגעזויגן די גאנצע שרעק פון די פיר טויזענט פאציענטען אויף וועמען ער אליין האט אפערירט.

מאסקוף.

מוזיקאלישע באטיצען

קאנצערט פון נוימילער און באלזאם

צוויי לאדזער קינדער. צוויי גרויסע קינסטלער האבן זונטאג נאכמיטאג קאנצערטירט און בעוואונדערט האט זיי אזא קליינער צוהערער עולם!

קען מען מיינען, אז דאס ליד איז אויס? ליידער יא. אונזער לאדז מיט איהרע קוימענס רויך און שטויב האט געליפערט דער וועלט פיל, זעהר פיל קינסטלער פון וועלט־בעדייטונג. אבער אונזערע קינסטלער, דיכטער, מאלער, מוזיקער און וויסענשאפטלער זענען אנערקענט געווארן קודם כל אין אויסלאנד. אזוי ווי בעשטעטיגענדיג דאס שפריכווארט „קיין נביא איז נישט אנערקענט אין זיין לאנד.“

ארטור באלזאם, זייענדיג א קורצע צייט אין דייטשלאנד, האט מען איהם אויף אזוי ווייט אנערקענט, אז מ׳האט איהם פאר זיין קונסט בעשאנקען מיט׳ן העכסטען פריז אין דער פארם פון א ווערטפולען קלאוויר.

די זעלביגע וואס האבן איהם אנערקענט האבן זיך איצט, אפילו שעמענדיג זיך, אפגעשהרט פון איהם ווי איבערהויפט פון אלע גרויסע יודען־קינסטלער. זיי שעמען זיך אפילו צו שעמען פאר זייער פון [אויבען אויפגעצוואונגענע אונמוזיקאלישע טאקטיק, אבער עס בלייבט א פאקט, אז אונזערע לאדזער קינסטלער קומען צו אונז צוריק. און ווי זענען מיר זיי מקבל־פנים? ! קאלט פראסטיק, ווי עס איז איצט דאס וועטער.

א שאד! א באלזאמען צו הערן ווי ער שפילט בעטהאוועגן צ־דור סאנאטע איז ווי א „באלזאם“ אויפ׳ן געמיט פון צוהערער. און מארצעלי נוימילער איז אויך זייער אינטערעסאנט צו הערן ווי ער ענטוויקעלט זיך שטופענווייז צו א בעדייטענדען פירעל קינסטלער. און ער איז ראו צו שפילען די גרויסע א־דור סאנאטע פון צעזאר פראנק צוזאמען מיט׳ן גרויסען קינסטלער באלזאם, איז א בעוויז פון זיין טאלאנט.

פארוואס הערען אבער נישט די „לאדזער מענשען“ זייער לאדזער־קינדער־קינסטלער?

מיר האבען מורא, אז דאס ליד איז אויס...

D-ski.

די יודישע דעמאקראטישע פאלקס־פארטיי

ווענדעט זיך מיט א מעמאריאל צו דער ווארשאווער שטאט־פערוואלטונג

ווארשא, (יט״א) אויף דער לעצטע זיצונג פון עקזעקוטיוו פון דער יודישער דעמאקראטישער פאלקס־פארטיי איז בעהאנדעלט געווארען די לאגע פון דער יודישער בעפעלקערונג אין ווארשא אין צוזאמענהאנג מיט די לעצטע אנגריפען פון דער שטאט־פערוואלטונג אויפ׳ן בעזיץ פון דער יודישער בעפעלקערונג ווי אויך אין שייכות מיט דער גאמינאציע פון יודישע ראטמע־נער אין דעם ביוראט ביים ווארשאווער שטאט־פרעזידענט. עס איז בעשלאסען געווארען אויסצואדבייטען אן אויספיהרליכען מעמאריאל וועגען די פאדערונגען פון דער יודישער בעפעלקערונג צו דער ווארשאווער שטאט־פערוואלטונג און איבערגעבען דעם דאזיגען מעמאריאל דורך א ספעציעלער דעלעגאציע דעם שטאט־פרעזידענט סטאזשינסקי.

עקספארט־מעגליכקייטען קיין ארץ־ישראל

ווארשא, (יט״א). לעצטענס האבען זיך געווענדעט צו דער פויליש־פאלעסטינישער האנדעלס־קאמער ארץ־ישראל פירמען מיט פאלגענדע אנפראגען:

אן ארץ־ישראל פירמע אינטערעסירט זיך מיט איבערנעהמען האנדעלס־פארשטעהערשאפטען אויף פאלגענדע ארטיקלען: בילינע וועש, צעראמע און ליבאלעאום, טואלעט־ארטיקלען, טישטעכער, פארהאנגען און מעטאלענע שפיל־צייג.

אין ארץ־ישראל איז פאראן א נאכפראגע אויף שפעך־פלאטען. ערנסטע עקספארטערען דארפען צושיקען מוסטערען און אפערטעס.

אן ארץ־ישראל פירמע וויל איבערנעהמען א פערטרעטונג אויף צושטעלען מאטעראץ לייוועגט.

אן ארץ ישראל פירמע וויל איבערנעהמען פערטרעטונגען פון פוילישע טעקסטיל־פאבריקען פון מענער אנצוג־טוך, וואל־מאטעריאלען, פאנטאזיע־מאטעריאלען פון זיידען און בוימוואל.

א ירושלימער פירמע אינטערעסירט זיך מיט אימפארט פון טעקסטיל־סחורות.

אן אגענט־הויז אין א״י וועט איבערנעהמען א פערטרעטונג פון פוילישע קאסמעטישע און פארמאצעווטישע אויסארבייטונגען.

א טעקסטיל־פאבריק אין תל־אביב זוכט וואל־פשענדזע.

א א״י אגענטור פירמע זוכט צושטעלער פון געטריקענטע שוואמען.

א״י פארשטעהער פון פוילישע פירמען זוכט א פערטרעטונג פון מאטראצען־פאבריק.

גענויע אינפארמאציעס ערטיילט דער האנדעלס רעפערענט ביי דער פויליש־פאלעסטינישע האנדעלס קאמער ווארשע, פרעדרי 10. טעל. 5-21-06.

Dr. med. L. Berman

צעגעלניאנא 15, טעל. 149-07

ספעציאל־ערצט פאר מענער־שוועכע־בעהאנדלונג און סעקסועלע בעראטונג.

נעמט אן פון 8–11 און פון 4–8 אוונר.

זונטאג פון 9–1 פארמיטאג.

Dr. med.

R. Zalcwasser

כירורג

ציגעל־גאס 19, טעל. 125-17

נעמט אן פון 1–2 און פון 4–6 נאכמי׳

Dr. REICHER

פאלודניאווא 28, טעל. 201-93

ספעציאליסט

פאר מענער־שוועכע־בעהאנדלונג, סעקסועלע בעראטונגען און פסיכא־אנאליזען

נעמט אן פון 8–11 און פון 5–אוונד.

Dr.

Wołkowyski

האט זיך איבערגעצויגען אויף

ציגעל־גאס 11, טעל. 238-02

נעהמט אן אין הויט־ און ווענערישע קראנקהייטען, מענער־שוועכע

נעמט אן פון 8–12 בייטאג און פון 4–9 אוונד.

ר. איזראעל

דער בערזען־סוחר

שפאנענדער ראמאן פון יודישען לעבען

92

— אלזא, הייסט עס -- האט דער אינספעקטאר געזאגט, אז דער דאזיגער דזשאן קיסטער, אדער קאן, ווי ער הייסט ביי אייך, איז אזא שווארצער בערזען־סוחר.

— ס׳איז נישט גאנץ אזוי. ער מאכט גאנץ גרויסע אונטערנעהמונגען און אויב ער האט נישט געוואלט מ׳זאל זיין נאמען דערמאהנען, האט ער געוויס גע־האט א מיינונג דערביי.

— איך פערשטעה, ער האט געוויס אנ׳אנדער בעשעפטיגונג און דערביי וואלט איהם דאס גע־שטערט.

— דוכט זיך מיר, אז ס׳איז אזוי ווי איהר זאגט. מיר האט אמאל מיסטער בלומאן דערפון גע־זאגט, איך האב זיך אינגאנצען מיט דעם ענין נישט אינטערעסירט און נישט געלעגט קיין אכט דערויף. אלס פינאנסיסט זענען מיך נישט אנגעגאנגען קיין נעמען באר ציפערן, פארוואס האט איהר זיך, מיסטער אינספעקטאר, גראד אפגעשטעלט אויף די דאזיגע נאמען?

— ניין, דער נאמען איז מיר נישט בעקאנט, און איך האב קיינמאל נישט געוואוסט אז דזשאן קיסטער פערנעהמט זיך מיט וואלוטע־האנדעל, אויב דאס איז דער זעלבער דזשאן קיסטער וועלכען איך מיין.

— איך קען דעם דאזיגען דזשאן קיסטער נישט, פערזענליך קיינמאל נישט גערעדט מיט איהם, און זיך נישט געזעהען מיט איהם, אזוי אז איך קען איהם אויך נישט שילדערן ווער דאס איז.

— אלזא, גוט, מיר וועלען זיך נישט אפשטעלען אויף דזשאן קיסטער, ער שפילט אפשר נישט אזא וויכטיגע ראל. ביז איצט האט איהר מיר, מיסטער אסטראווסקי, אנגעוויזען דריי נעמען פון סוחרים, מיט וועלכע בלומאן האט זיך געדארפט זעהען אין לאנדאן. קודם כל רובין, וועלכער קען נישט קומען אין בעטראכט, דאן בלומענפעלד און דאן דעם דאזיגען דזשאן קיסטער און ווער נאך איז דארט פאראן אין לאנדאן מיט וועמען בלומאן האט זיך געקענט זעהען?

— דוכט זיך, מיר, אז מער מיט קיינעם נישט, ווען מ׳זאל שוין נישט רעכענען מארקוסען, וועלכער וואוינט נישט מעהר אין לאנדאן, דאס מאל האט בלומאן געהאט א ספעציעלע אפמאכונג מיט דזשאן קיסטער.

— ס׳האט זיך געהאנדעלט אין גרויסע סומען?

— יא, איז זעהר גרויסע.

— האט בלומאן געדארפט אפנעהמען ביי קיסטער די דאזיגע גרויסע סומען און זיי ברענגען מיט זיך קיין לאדז?

— ניין, וועגען דעם האט זיך נישט געהאנדעלט. ס׳האט זיך באר געהאנדעלט וועגען אן־אפרעכנונג, אבער נישט וועגען קיין אויסצאהלונג.

— איך וויל אייך שוין באלד מעהר נישט מא־טערען, האט דער אינספעקטאר געזאגט, איך וועל אייך נאך שטעלען אייך פראגע און דאן וועל איך געהען, איך וועל נאך מארגען צוריקפאהרען קיין לאנדאן. פאר מיין אפפאהרען וועל איך אפיציעל מעלדען דער ווארשעווער פאליציי, וועגען דעם טויט פון בלומאנען אין. דאן איז דאס שוין א זאך פון דער ווארשעווער פאליציי, אייך וועגען דעם מיט צוטיילען און איהר וועט דאן קענען האנדלען ווי אזוי איהר וועט פערשטעהען. איצט וועל איך אייך דאנקען פאר די ידיעות, וועלכע וועלען פאר מיר, ווי ס׳זעהט אויס, זיין זעהר נוצליך.

יעפים אסטראווסקי איז געווען איצט פונקט אזוי קלוג ווי פריהער, ער האט גאנישט פערשטאנען, וואס דא איז פארגעקומען, איהם האט זיך גע־מישט אין קאפ באר איין זאך, וועלכען דער אינספעקטאר האט איהם איבערגעגעבען.

— מיסטער בלומאן לעבט נישט מעהר, ער איז ערמארדעט געווארען.

— וואי? וואס? ווער? דער אינספעקטאר האט איהם זעהר פיל דערצעהלט, אבער אלץ אזוי גע־שיקט, אז ער האט פון דעם אלעם גארנישט גע־קענט ארויסדרינגען, גארנישט געקענט פער־שטיין, איצט, ווען דער אינספעקטאר איז אוועק האט ער דאך ווייניגער פון דעם אלעם פערשטאנען. וואס זאל ער איצט טון?

אין ערשטען אויגענבליק האט אסטראווסקי געוואלט אריינלויפען אין ביורא, אויסשרייען, אז בלומאן לעבט נישט מעהר. אז מ׳האט איהם אין לאנדאן ערמארדעט. באלד האט ער זיך אבער דער־מאהנט אז דער אינספעקטאר האט איהם אנגעזאגט, דאס לעבען, אז ער זאל ביז מארגען ווארטען, און וועגען דעם קיינעם נישט דערציילען, מיט קיין איין ווארט זיך נישט פערראטען. ווייל אנדערש וועט ער שאדען ברענגען דעם ענין. דאס האט ער בשום אופן נישט געוואלט. ער האט נישט געוואלט בעה־מען אויף זיך די פעראנטווארטליכקייט פון שאדען ברענגען דעם ענין און דעריבער האט ער בעשלאסען צו שווייגען. איינס וואס ער האט געהאט דעצידירט איז געווען דאס, אז דאס ביורא זאל וואס פריהער אין דעם טאג געשלאסען ווערען, וואס פארא אויס־רייד, ער זאל נישט אויסגעפינען. איז פאר איהם געווען כשר. דער תירוץ וועט דאך באר זיין אויף איין טאג און די ביבער איז אלץ איינס וואס פארא אויסרייד ער וועט אויסגעפינען, ער איז געווען איינ־גאנצען אויסער זיך. סיי־ווי־סיי וואלט ער נישט געקענט ארבייטען, סיי ווי סיי וואלט ער נישט גע־קענט רעדען מיט קיין אינטערעסאנטען אסטראוו־סקי האט דעריבער אריינגערופען דעם פראקוריסט לעווין און צו איהם געזאגט:

— לעווין, איך וואלט געוואלט אז די ארבייט אין ביורא זאל זיך היינט וואס פריהער ענדיגען.

— וואס איז היינט פאר א יום־טוב? האט לע־ווין געפרעגט מיט א שמייכעל.

— ליידער, נישט צוליב קיין יום־טוב.

— וואס דען איז געשעהען?

— דאס איז נישט קיין אונטערשיד, געפינט עפעס א תירוץ און שליסט וואס פריהער דאס ביורא.

לעווין האט געצויגען מיט די פלייצעס, ער האט געקוקט אויף אסטראווסקין און האט נישט גע־האט די חוצפה איבער־צופרעגען וואס ס׳איז געשעהן ר׳איז ארויס אין ביורא און האט געזאגט אויפן קול:

— ווער ס׳האט עפעס צו ערלעדיגען, אדער אפשר וויל אימיצער היינט פולענצען האט ער דער־צו היינט די געלעגענהייט, מיר וועלען שליסען דאס ביורא וואס פריהער.

— וואס איז געשעהען? וואס איז די גדולה? האט מען געפרעגט פון אלע זייטען.

— אנ׳אונטערשיד אייך, אבי איהר קענט געהן וואו איהר ווילט, דער עולם האט זיך אביסעל גע־וואונדערט, אבער באלד האט מען פון אלע זייטען א געהויבען צו פערמאכען די ביכער, מ׳האט זיך פרעהליך געמאכט איבער דעם אומגעריכטען אור־לויב און די בעאמטע האבען אנגעהויבען ארויס־צוגעהן אין ביורא, אויך לעווין האט זיך מעהר נישט געוואלט טרעפען מיט אסטראווסקין און איז ארויס איבערלאזענדיג דעם ווייצע־דירעקטאר אליין.

(פארטזעצונג קומט).

דאס לאדזער לעבען

ניי'ער פאלקסבלאט

ניי'ער פאלקסבלאט

מיטוואך 16 יב שבט תרצ"ה

יאנואר

זון-אויפגאנג 7.39
זון-אונטערגאנג 3.53

דער נאמענסטאג פונם מלוכה-פרעזידענט

(א) אין צוזאמענהאנג מיט דעם נאמענסטאג פונם מלוכה-פרעזידענט, וואס פאלט אויס דעם 1 פעברואר 1935, האט זיך אין אונזער שטאט געבילדעט א קאמיטעט. וואס זיין ציל איז ווי געהעריג צו פייערן דעם טאג.

אין די שולען וועלען אין דעם טאג נישט פארקומען קיין לימודים.

קאנטראלע פון קוילען-פערקויף

(א) מחמת דעם וואס עס איז פעסטגעשטעלט געווארען, אז אין הויזירער-פערקויף און אין די בודקעס אין די פארשטעט, זענען פערקויפט געווארען קוילען, וואס האט געשטאמט פון גנבות אויף די באהן-באטשיצעס, האט פאליציי פערשפרייט א קאנטראלע איבער יענע פערקויפס-ערטער.

די קאנטראלע האט דעם צוועק צו פערהיטען פון פערקויפען קוילען, וואס שטאמט פון גנבה.

מען גליטשט זיך אויס

(א) אויף בעדנארסקא 28 האט זיך אויסגעגליטשט די 38-יעהריגע אגנא מיעלטשארעק און זיך צובראכען דעם לינקען פוס.

* * *

(א) אויף רוג פיעטריקאווער און לעגיאנען-נאס האט דאס זעלבע פאסירט מיט דעם 34-יאהריגען בעאמטען טאדעאוש ווירזולינסקי, וועלכער איז צוקאליעטשעט געווארען אויפ'ן גאנצען קערפער.

* * *

(א) אויף מוראנסקא 44 האט זיך, בעת'ן גליטשען זיך, צוקלאפט דעם קערפער און צובראכען א פוס דער 13-יעהריגער אנטאני מאטישיאק (פון זגערזשער 112).

פערשידענעס

דער קבוץ „בילו" אין לאדז, 6-טער שטערניען 25 איז איבערגעגאנגען אין א נייעם לאקאל וואולטשאנסקא 27.

זעלבסטמארד פון אנ'ארבייטס-לאזען

(א) אויף סטאדאלניאנא 24 האט זיך געסם'ט מיט יאדינע דער ארבייטסלאזער אנטאני פאוולאווסקי.

פאגאטאוויע האט איהם אפגעפיהרט אין ראדאגאשטשער שפיטאל.

די סיבה פונ'ם זעלבסטמארד איז ארבייטס-לאזיגקייט און נויט.

די קהל"ה און די הילפס-אקציע

ווענדונג פון פרנס פרידענזאן צו דער אגודה-פראקציע ביי דער קהלה

ווי בעוואוסט, האבען מיר זיך מעהרערע מאל געווענדעט צו דער קהלה-פערוואלטונג וועגען א קויהלען-אקציע. מיר האבען אנגעוויזען אויף דער גרויסער נויט ביי דער פעראָרימטער יודישע בעפעלקערונג. די קהלה-פערוואלטונג האט אבער נישט געפונען פאר נויטיג צו געבען וועלכע ס'איז ערקלערונג.

אויך שפעטער, נאך דעם אלארם פון „נייעם פאלקסבלאט" און איצט, ווען די הילף-אקציע האט איבערגענומען דער פעראיין „נותן לחם", האט מען פון דער קהלה קיין ווארט נישט געהערט.

לאמיר האפען, אז דער דאזיגער בריף פון פרנס פרידענזאן צום פארזיצער פון דער אגודה-פראקציע אין דער קהלה איז דער ערשטער שריט צו א ברייטער ווינטער-הילפס-אקציע פאר די פעראָרימטע יודישע מאסען.

דער בריף פון פרנס פרידענזאן איז פאלגענדער:

צום ה' פארזיצער פון דער אגודה-פראקציע אין דער יודישער קהלה ה' דוד שטאהל

איך ווענד זיך צו אייך מיט דער בקשה אונטערצונעהמען ענערגישע שריט און משפיע זיין אויף דער קהלה-לייטונג, אז ס'זאל תיכף ומיד אדורכגעפיהרט ווערען א ברייט-צוגיגע קויהלען-אקציע פאר דער אָרימער יודישער בעפעלקערונג אין אונזער שטאט — ענטשפרעכענד צו די יעצטיגע פערהעלטנישען.

ביי דער יעצט-הערשענדיגער גרויסער נויט פון איין זייט און דעם שווערען ווינטער פון דער צווייטער זייט, איז די יודישע קהלה די איינציגע קערפערשאפט, וואס איז מחויב פאר יעדען פרייז צו קומען צו הילף מיט א ברייטער האנד דער אָרימער בעפעלקערונג.

אלס שליחים און פארשטעהער פון דער יודישער געזעלשאפט אין דער קהלה וועלען מיר בעגעהן א גרויסע זינד לגבי אונזערע ארימע ברידער, אויב מיר וועלען אין אזא נויט-שרעקליכער צייט זיין גלייכגילטיג צו זייערע ליידען און נישט דערפיהלען אונזער חוב.

די ברייטע אָרימע יודישע פאלקס-מאסען טארען נישט ליידען פון וועלכען-עס-איז פארלאמענטארישען מצב אין דער קהלה און די דרינגענדע הילף מוז זאפארט געגעבען ווערען — אהן שום פערשפעטיגונג אדער פערשלעפונג.

איך בין נישט מסופק, אז מיין ווענדונג וועט דורך אייך תיכף ווערען פאזיטיוו דערלעדיגט.

מיט כבוד א. ג. פרידענזאן.

ווי מיר דערוויסען זיך, איז אין צוזאמענהאנג מיטן דערמאנטען בריף, צונויפגערופען געווארען אויף היינט א דרינגענדע זיצונג פון דער אגודה-פראקציע ביי דער קהלה.

די „רעטונגס-קייט" פון „נותן-לחם"

פאר דער נויטליידענדער יודישער בעפעלקערונג

אין משך פון נעכטיגען טאג האבען פאר דער „רעטונגס-קייט" לטובת „נותן-לחם" געשפענדעט:

אנאנסען-ביורא ס. פוקס (פי עטריקאווער 50) האט געשפענדעט 25 זל. (אין רשות פון קאנסול מאקס קאהן) און רופט ארויס:

רעדאקטאר סטעפאן נירענשטיין („גלאס פאראנני"), דירעקטאר זעלווער (פירמע „פאוו", פיעטריקאווער 167), דירעקטאר פון „קאסינא" ה' גראדזשענסקי, פרעזעס שראגע (פירמע „דזשענטעלמען"), דירעקטאר פון „גראנד-קינא" ה' גאלדבערג.

מאגיסטער יעזשי מאנרעלטארט שפענדעט 3 זל. און רופט ארויס:

ד"ר ה. פיקעלני, שיענקעוויטשא 82. אדוו זיגמונד מענקעס, נארוטאוויטשא 35.

י. א. פיינגאלד, קאלעקטור שרודמיעסקא 8, שפענדעט 5 זל. און רופט ארויס:

פירמע טיבער און גלאטער, פיעטריק. 45, ווערדיגער, פיעטריק. 88, א. באזשעקאווסקי אל. 1 מאי 19. י. מ. וואקסבערג, שרודמיעסקא 100, אברהם פיליצער, סקווערא וו 13, ב. פאבריקאנט, שרודמיעסקא 6, ישראל דוד גאלבארד (נאווא-מיעסקא 9, וויצע פרעזעס יעקב דעגענשטיין, זאוואדזקא 25.

יצחק בער, קילינסקיעגא 153 שפענדעט 5 זל. און רופט ארויס:

הערמאן מיגדאל, פיראמאוויטשא 4 און ה. צוקערט, מיעלטשארסקיעגא 30.

אלתר הערצבערג, קילינסקיעגא 73 שפענדעט 5 זל. און רופט ארויס:

פירמע אבראמאוויטש און וואדזשיסלאווסקי, קילינסקיעגא 66.

שמעון בארענשטיין, פעטריק, 54 שפענדעט 3 זל. און רופט ארויס:

אהרן אלטמאן, שרודמיעסקא 4, משה ראפאפארט, פעטריק, 28, שמעון וואלף הארצשטארק, שרודמיעסקא 26 און משה וואלך, ריבנא 9.

דער פערוואלטונגס-מיטגליד פון בעקער-צעך מענדעל קופערמינץ שפענדעט 25 ברויט און רופט ארויס:

סטארשי מאיר גאלדבערג, גאווראט 14, וויצע סטארשי משה פאזנאנסקי, 11 ליסטאפאד 38, וויצע אהרן פודלאווסקי, גדאנסקא 14, משה רעמבעלינסקי, לימאנאווסקיעגא 18, דעם עלטסטען יודישען בעקער-מייסטער י. מ. פאקולא, נאווא-מיעסקא 26, מ. יעלין, פעטריק. 24 און בנימין הענעכאוויטש, גלובנא 26.

* * *

די פירמע דוד ווישעוויאנסקי, זשעלאנא 8, האט געשפענדעט א האלבען וואגאן קויהלען, איבערגעגעבען אין רשות פון קאנסול מאקס קאהן.

(פארזעצונג פון דער רעטונגס-קייט—מארגען)

די דעקרעטען וועגען די לאנד-ווירטשאפטליכע חובות

ברענגען שאדען דער טעקסטיל-אינדוסטריע

(אג) ווי עס אינפארמירען אונז די פארשטעהער פון די טעקסטיל-קרייזען אין לאדז און בעזונדערס פון דער מיטעלער און קליינער אינדוסטריע זענען די דעקרעטען וועגען די חובות פון דער לאנדווירטשאפט דירעקט געווענדעט געגען די אינטערעסען פון דער טעקסטיל-אינדוסטריע. ווי בעוואוסט אינטערליגען אלע חובות פון דער לאנדווירטשאפט, דערונטער אויך די חובות פון די לאנדווירטען, וואס זענען געמאכט געווארען פאר קויפען טעקסטיל-סחורות, קודם כל ביי די פראווינציאנעלע סוחרים. און זענען נישט גרעסער ווי 500 זל. אפגעצאהלט צו ווערען אין 28 גלייכע ראטעס, צאהלבאר יעדען ערשטען אפריל און ערשטען אקטאבער פון יעדען יאהר, דערביי וועט די ערשטע ראטע געצאהלט ווערען ערשט דעם ערשטען אפריל 1935 יאהר. ווי עס איז דערפון צו זעהען וועט דער פראווינצער סוחר בעקומען אויסגעצאהלט זיין געלד אין משך פון 14 יאהר.

עס דארף דעריבער לויט מעגליכקייט, אקעגענגעווירקט ווערען, אז אזא מין ווייטגעהענדיגע צעלעגונג פון די חובות, וואס זענען ענטשטאנען פון סחורות-קרעדיטען זאל אויסגעמיטען ווערען. צו דעם צוועק איז נויטיג צו פערזיכערן דורך א ספעציעלען פארשריפט די אויספיהר-פעראָרדנונג, אז דער 46 ארט. פון דער פעראָרדנונג זאל אין דער ברייטסטער מאס אנגעווענדעט ווערען. לויט'ן דאזיגען ארטיקעל האבען די שידס-אמטען דאס רעכט, אויפ'ן פארשלאג פון די בעלי-חובות, לויט זייער איינזעהען, נעהמענדיג אין אכט די מאטעריעלע לאגע סיי פון לווה סיי פון מלווה, צו פעראָרדנען א תיכפדיגען אפצאהל פון גאנצען חוב, עווענטועל צו צולעגען דעם חוב אויף ראטעס מיט קורצערע צאהלונגס-טערמינען.

רעפרעזענטאנץ-טעאטער „ראזמאיטאשטשי" ציגעל-גאס 27 טעל. 212-25

דירעקציע: דוד צעלמייסטער.

ווי אזוי קאנסטו איינזיצען אין שטוב ווען ביי רעגינא צוקער לאכט מען, זינגט מען, טאנצט מען, אז די ווענד ציטערן?...

היינט, מיטוואך, 9.30 אוונט

לטובת דעם פערמיטלער-פעראיין פיעטריקאווער 10

„די קאמעדיאנטקע"

אין 2 אקטען, 20 נומערן געזאנג און טענץ

רעגינא צוקער אין דער הויפט-ראל.

נאך דער פארשטעלונג: א גרויסער קארנאוואל-פיקניק

וואו נעמט מען חתנים אין לאדז??

א קהלה-זיצונג אין 1 אקט. אקטועל! — הומאריסטיש! — לאכען אהן א סוף!

געזעלשאפטען און פעראיינען, וואס ווילן אפקויפען די גלענצענדע פארשטעלונג „דאס לעבן רופט" צו זעהר צוגענגליכע פרייזען, קאנען זיך ווענדען יעדען אוונט אין קאנצעלאריע פון טעאטער.

דריי שרפות

אויף פילסודסקיעגא, שרודמיעסקא און מארסקא

(א) אויף פילסודסקיעגא 34 איז נעכטען 10 אינדערפריה אויסגעבראכען א שרפה אין דעם קעלער פון הערשבערג און ווייטנטרויב'ן.

דאס פייער איז ענטשטאנען מחמת'ן אומפארזיכטיגען בעגיין מיט'ן פייער, עס האבען זיך אנגעכאפט די דארט שטייענדע קעסטלעך פון אויבס, שטרוי, פאפיר א. ד. גל.

דאס פייער האט זיך פערשפרייט מיט א געוואלדיגער שנעליגקייט און זיך שנעל אריבערגעטראגען אויף די שכנישע סקלאדען אין די קעלערן.

עס זענען תיכף אנגעקומען 2 אפטיילונגען פייערלעשער, וועלכע האבען נאך אנדערטהאלבען שעה ארבייט דאס פייער איינגעלאשען.

דער היזק איז א קנאפער.

* * *

(א) אויף שרודמיעסקא 80, אין דער וואוינונג פון א געוויסען לייב סאמסאנאוויטש איז אויסגעבראכען א שרפה. מחמת דעם, וואס עס האט זיך אנגעכאפט א קויש מיט וועש, וועלכער איז געשטאנען לעם אנ'אנגעהייצטען אויווען.

די אנגעקומענע פייערלעשער האבען די שרפה איינגעלאשען.

עס איז פערברענט געווארען אויך א טייל פונ'ם מעבעל און בסך הכל בעטרעפט דער היזק אנ'ערך 5,000 זלאטעס.

* * *

(א) אין דעם הויף מארסקא 3, וואס געהערט צו לעווי האכענבערג, האט זיך בעת'ן פונאנדערוואָרעמען די רעהרען אנגעצונדען די סמאלע און דערנאך — א וואנט.

די אנגעקומענע פייערלעשער האבען די שרפה גלייך איינגעלאשען.

אפטייקען

היינטיגע נאכט-דיזשורען

(2) היינט ביינאכט דיזשורירען: א. פאטאש פלאץ קאשטשעלני 10), א. קארעמוז (פאמארסקא 12), ע. מילער (פעטריקאווער 46), מ. עפשטיין (פיעטריקאווער 225), ז. גארטשיצקי (פשעיאזד 59 אנטאניעוויטש (פאביאניצקא 50.

א סכסוך אין האפמאנס פאבריק אין זגערזש

(א) אין האפמאנס פאבריק, אין זגערזש, וואו עס ארבייטען 150 ארבייטער, איז אויסגעבראכען א סכסוך, מחמת די גוואלדיג רעדוצירטע לוינען פון די ארבייטער.

א סברא, אז עס זענען דא ארבייטער, וועלכע מ'האט געצאהלט 1 זל. 50 גראשען פאר 8 שעה ארבייט.

דער פאבריקאנט ווערט אנגעקלאגט.

קלאנג-סינא-טעאטער

Zachęta

זגערזשער 26

היינט און פאלג. טעג!

דראמע פון פרייד און טרעהרען א. ג.

„דער מענש, וועלכער האט צוגע-גנב'עט א הארץ"

אין די הויפט-ראלען: דאס געניאלע פארל, די 2 קליינינקע שטערנס

BOOTS MALLORY, ELBRENDEL oraz JAMES DUNN

— II —

„אויף דער גאס"

אין די הויפט-ראלען:

Madelene Ozeray i Sokołow Pierre Aumont.

דער זאל איז גוט בעהייצט.

לאָדזער ענדעקעס פאַר'ן קרייז-געריכט

נעכטיגער עדות-פערהער אין דעם סענסאַציאָנעלן פּראָצעס

דער פּראָצעס פון די לאָדזער ענדעקעס, וועלכער קומט הײַנט נעכטען פאָר אין לאָדזער קרייז-געריכט איז דאָס געשפּרעך פון טאָג נישט נאָר אין לאָדז נאָר אין גאַנץ פּוילען. אַלע צייטונגען ווידמען דעם פּראָצעס גאַנצע זייטען.

די ענדעקעס אַליין האַלטען אויך דעם דאָזיגען פּראָצעס אַלס דעם פּרוב-שטיין פאַר זייער ווייטערדיגער טעטיגקייט. מיט אומגעדולד וואַרטען זיי אויף דעם ווי אַזוי דאָס געריכט וועט זיך לויט אַנטשיידען בעציהען צו זייער ביז-איצטיגער טעטיגקייט, דעריבער געפינען זיך אין געריכטס-זאַל אויסער די אָנגעזעהענע וואַרשעווער און לאָדזער ענדעקישע אַדוואָקאַטען אויך דעפּוטאַטען, וועלכע זענען ספּעציעל געקומען זיך צו הערען צום פּראָצעס און אויך קאָרעספּאָנדענטען פון אַ גאַנצע רייה וואַרשעווער, קראָקעווער און פּוזנער צייטונגען.

די קאָנטראָל ביים אַרײַנגאַנג איז פאַרשטאַרקט. אין געריכטס-בנין וואַרטען ווייטער נאָר אַרײַנגעלאָזען מענשען, וועלכע האָבען עפּעס צו ערלעדיגען, פּרעסע-פאַרשטעהער און אַזעלכע, וועלכע האָבען אַ שייכות צום פּראָצעס, ביים אַרײַנגעהן אין זאַל, וואו דער פּראָצעס קומט פאָר, קומט די קאָנטראָלע באַנאַמאָל פאָר.

נישט אויפ'ן ריכטיגען אַדרעס...

באַלדעם, ווי דער געריכטס-פאָרזיצער ה' איליטש עפענט אַרום האַלב 10 די זיצונג, נעהמט אַ וואָרט אַדוו. זשעלינסקי וועלכער זאָגט:

— איך לייג דאָ בײַ אַ צייטונג („אָרענדאַאָר-ביק") וועלכע איז קאָנפיסקירט געוואָרען פאַר אָפּדרוקען אַ סטענאָגראַפישען בעריכט פון דער נעכטיגער געריכטס-זיצונג. איך ווענד זיך דעריבער צום געריכט, אַז די קאָנפיסקאַציע זאָל אָפּגעשאַפען ווערען.

פאָרזיצער: דער אַדוואָקאַט האָט זיך געווענדעט נישט אויפ'ן ריכטיגען אַדרעס. דער ריכטער-קאָמפּלעט איז אין איצטיגען מאָמענט נאָר קאָמפּעטענט צו בעטראַכטען דעם איצטיגען פּראָצעס, וואָס שייך דער קאָנפיסקאַציע דאַרף זיך דער אַדוואָקאַט ווענדען צו דער פּראָקוראַטור וועלכע געפינט זיך אין דעמזעלבען בנין, איך האַלט, אַז דער פאָרשלאָג פון דעם פאַרטיידיגער איז אַ דעמאָנסטראַטיווער.

דאַן הויבט זיך אָן

דער עדות-פערהער

קודם כל ווערען אויסגעהערט די עדות וועלכע זענען פון פרעמדע שטעט. דער ערשטער גיט ערקלערונגען דער פּאָליציאַנט נאָוואַק, ער דערצעהלט, אַז דעם 3 מאַי 1934 האָט ער געהאַט דינסט אויף סענאַטאָרסקאַ גאַס צוזאַמען מיט אַן אָפּטיילונג פון 12 פּאָליציאַנטען, דאָרט האָט זיך פאָרמירט אַ דעמאָנסטראַציע פון ענדעקעס. ס'איז געווען אַ פערבאָט, אַז די דעמאָנסטראַציע טאָר נישט פאָרקומען, די ענדעקעס האָבען דאָך פאָרמירט דעם צוג און ווען די פּאָליציאַנטען האָבען דאָס געוואָלט שטערען האָט זיך אַ וואָרף געטאָן אויף דער פּאָליציי שטיינער, דער עדות אַליין איז אומגעוואָרפען געוואָרען דורך דעם המון און צוטרעטען געוואָרען, וועגען אַרעסטען האָט כמעט נישט געקענט זיין קיין רייד. אין המון זענען געווען אַן ערך טויזענד מענשען און פּאָליציאַנטען זענען געווען בלויז 12. פון המון האָט מען געהערט דאַן אויסשרייען: „ביי דער מיט די יודישע פּאַכאָלקעס". „דורך טויטע, אָבער צו דער קאַטעדראַ וועלען מיר צוקומען", „מיר זענען פּונקט אַזוי בעוואָפענט ווי איהר". דער צוזאַמענשטויס האָט געדויערט אַן ערך פופצען מינוט, דער המון איז געווען בעוואָפענט מיט שטיינער, אייזערנע רוהרלעך, שטעקענס א.אַ.וו..

די עדות פּאַצעוויטש און שליווינסקי דערציילען ווי אַזוי זיי האָבען פערהאַלטען אין וואַרשאַ דעם אָנגעקלאַגטען קאָנאַשעווסקי מיט אומלעגאַלער ענדעקישער ליטעראַטור.

דער עדות פּישטשאַלקאָווסקי דערציילט, אַז קיין וואַרשאַ איז צו איהם געקומען דער אָנגעקלאַגטער קאָנאַשעווסקי און איהם געבעטען אַז ער זאָל איהם אָנווייזען אַ דרוקעריי ווו מ'קען אָפּדרוקען עפּיס אַנ'אַרבייט דער עדות האָט אָנגעוויזען אויף דער דרוקעריי פון קערסקין.

פאָרזיצער: איז איך נישט געווען אויפפאַלענד וואָס קאָנאַשעווסקי אַ לאָדזער האָט געוואָלט בעשטעלען דרוק-אַרבייט אַזש אין וואַרשאַ. אויף דעם ענטפערט דער עדות, אַז ער האָט געמיינט אַז קאָנאַשעווסקי וויל דרוקען

אַנטי-יודישע אויפרופען

דאַן טרעט צו דאָס געריכט צו בעטראַכטען די זאַכליכע בעווייזען: אומלעגאַלע אויפרופען, ביולעטינען פון דער ענדעקישער פּאַרטיי, אויפ'ן ריכטער-טיש בעווייזען זיך גאַנצע שטעקענס, אייזערנע שטעקענס, שטיינער און ציגעל.

דער פאָרזיצער פרעגט דעם הויפּט-אָנגעקלאַגטען, אַדוו. קאָוואַלסקי, צי ער האָט רעדאַגירט די ביולעטינען פון דער ענדעקישער אָרגאַניזאַציע אין לאָדז.

אָנגעקלאַגטער: — איך האָב זיי נישט רעדאַגירט, איך האָב זיי נאָר אונטערגעשריבען.

פאָרזיצער צום אָנגעקלאַגטען שטשעסני: ביי איך האָט מען געפינען בעת דער רעוויזיע אַ רעפעראַט, אין וועלכען ס'ווערט געשריבען, אַז די פּוילישע רעגירונג שטיצט זיך נישט אויפ'ן פּוילישען פאָלק, נאָר אויף יודען, ווי אַזוי האָט איהר דאָס געמיינט?

אָנגעקלאַגטער: — גאַנץ פּשוט, אונזער רעגירונג ווערט געשטיצט דורך „בעבע" דאָרט האָבען די אָנפיהרענדע שטעלונגען די יודען. ס'קומט דעריבער אויס, אַז די רעגירונג שטיצט זיך אויף יודען.

פאָרזיצער צום אָנגעקלאַגטען גזשעגאַזשאַק: איהר האָט אין אַ ביולעטין געשריבען, אַז די מיטגלידער פון דער ענדעקישער פּאַרטיי זאָלען נישט העלפען דער פּאָליציי ביים פערפאָלגען די קאָמוניסטען, וואָס האָט איהר דערמיט געמיינט?

— איך האָב דערמיט געמיינט, אַז די פּאָליציי קען זיך אַליין אַן עצה געבען מיט די און מיר דאַרפען נישט העלפען.

דאַן הויבט זיך אָן דער ווייטערדיגער עדות-פערהער. דער עדות שעזשאַנט יאַסטאַל איז געווען אַנוועזענד בעת די

די אַוואַנטורעס, וועלכע די ענדעקעס האָבען געמאַכט אין דער קאַטעדראַ דעם 3 מאַי.

ער האָט געזעהן ווי דער גענעראַל אַלשיבאַ-ווילטשינסקי האָט אַרויסגעפיהרט דעם אָנגעקלאַגטען ראַבאַקאָווסקי וועלכער האָט געמאַכט אַוואַנטורעס אין דער קירך.

דער אָנגעקלאַגטער קאָוואַלסקי וויל אַרויסבעקומען פון עדות, צי אויך יודען ווי למשל דער לעגיאָנער א. נ. בעריק יאַסעלאָוויטש איז אַנוועזענד געווען אויפ'ן קאַטעדראַלער פּלאַץ דעם 3. מאַי. דער עדות ווייסט נישט וועגען דעם.

דאַן הויבט אָן צו געבען זיינע ערקלערונגען דער הויפּט-עדות פון דער בעשולדיגונג, ליטער פון דער פינפטער פּאָליטישער בריגאַדע קאָמ. ברילאַק. די ערקלערונגען פון דעם עדות דויערען אַן ערך 5 שעה, ער גיט אַ גענויען איבערבליק איבער דער אָרגאַניזאַציע און טעטיגקייט פון דער ענדעקישער אָרגאַניזאַציע אין לאָדז, ער זאָגט, אַז די ענדעקעס האָבען געהאַט אַ פערוואַלטונג, וועלכע האָט אָנגעפיהרט אויף דער גאַנצער וואָיעוואָדסטווע, דאַן אַ פערוואַלטונג פאַר דער שטאָט לאָדז, לאָדז איז געווען פערטיילט אין 8 פּלאַציבקעס, וועלכע האָבען זיך געפונען אין פערשידענע פּונקטען פון שטאָט. אַ חוץ דעם איז געווען אַ סעקציע פון די [illegible]

אין דער אַלגעמיינער ענדעקישער פּאַרטיי, זאָגט דער עדות, האָט עקזיסטירט אַ געוויסע גרופּע, וועלכע האָט זיך געשטעלט פאַר אַ ציל צו שטערען די איצטיגע אָרדנונג און

פערכאַפּען די מאַכט

די צילען זענען געווען: פערמאַיסען די רעגירונג, רעגירען יעדע איניציאַטיוו פון דער רעגירונג, עפענטליכע אַגרעסיווע אַרויסטרעטונגען, קאַמפּס-מאַניפעסטאַציעס, אַנטי-יודישע עקסצעסען, קאָלפּאָרטאַזש פון אומלעגאַלער ליטעראַטור, מיליטערישע צוגרייטונגען די יוגענד א. א. וו.

די ביולעטינען, וועלכע זענען אַרויסגעגעבען געוואָרען דורך דער לאָדזער ענדעקישער אָרגאַניזאַציע זענען רעדאַגירט געוואָרען דורך דעם אָנגעקלאַגטען סטעפאַן פּאָדגורסקי און זענען אונטערגעשריבען געוואָרען דורכ'ן פאָרזיצער פון דער אָרגאַניזאַציע אַדוו. קאָוואַלסקי.

דאַן געהט דער עדות איבער צו דעם אינהאַלט פון די ביולעטינען, דער עדות לייענט פערשידענע פראַגמענטען פון די ביולעטינען. אַזוי איז אין איין ביולעטין געווען אַז די מיטגלידער זאָלען נישט העלפען דער פּאָליציי צו פערפאָלגען די קאָמוניסטען, ווייל ווען די פּאָליציי וועט זיין בעשעפטיגט מיט די קאָמוניסטען וועלען זיי די צייט נישט האָבען קיין צייט צו די ענדעקעס.

ווייטער איז דאָרט געזאָגט געוואָרען, אַז די איצטיגע בעציהונגען אין פּוילען זענען ערגער ווי ביי די רוסען אָדער דייטשען, פּוילען איז איצט אַ יודישע מלוכה, די רעגירונג האָט אָנגעהויבען אַ פּויליש-פּראָסעמיטישע אַקציע.

אין אַנדערע ביולעטינען איז גערעדט געוואָרען וועגען דער נאַציאָנאַלער הלוואה און אַז די סאַנאַציע האָט פערקויפט פּוילען צו די יודען.

נישט נאָר ס'הערשט דאָרט אַ יודישע אידעאָלאָגיע, נאָר מ'רעגירט פאַר יודישע געלד.

די יודען איז „בעבע" — אַט די „דיין טורע" האָט אָנגענומען די ביין קאָנסטיטוציע, די הויפּט-לאָזונג איז געווען — שלאָגט די יודען.

קאָמ. ברילאַק געהט דאַן איבער צו ערקלערען דעם געריכט וואָס די רעדנער האָבען גערעדט אויף די פערשידענע פערזאַמלונגען פון דער ענדעקישער אָרגאַניזאַציע.

דער אָנגעקלאַגטער סטעפאַן פּאָדגורסקי האָט גערעדט וועגען די רעוואָלוציאָנערע שטימונגען איבערצונעהמען די מאַכט, אַז אַלץ מוז געמאַכט ווערען לויט'ן מוסטער פון היטלער'ן, די איצטיגע רעגירונג איז אַ יודישע.

דער אַדוו. קאָוואַלסקי האָט אויף אַ צוזאַמענפאָהר געזאָגט, אַז מ'דאַרף איבערנעהמען די מאַכט פאַר יעדען פּרייז.

דער אָנגעקלאַגטער גזשעגאַזשאַק האָט געזאָגט, אַז אין פּוילען רעגירען יודען, מ'דאַרף אויסנוצען די פערביטערונג פון די מאַסען, אַרויספיהרען זיי אין גאַס און איבערנעהמען די מאַכט.

דער אָנגעקלאַגטער טשעזשיק האָט אין אַ רעדע געזאָגט, אַז מ'דאַרף נעהמען נקמה, מ'דאַרף אויספיהרען אַן אַטענטאַט פאַר אַטענטאַט, בלוט מוז קומען פאַר בלוט, אין דער איצטיגער רעגירונג זענען פערהאַן מאַסאָנען און יודען און מיר וועלען אין זיי נקמה נעהמען אָהן רחמנות.

דער אָנגעקלאַגטער לאַסקאָווסקי האָט אין אַ רעדע געזאָגט, אַז

דאָס בלוטיגע פערברעכען פון יאָהר 1926

איז אַדורכגעגאַנגען אונבעשטראָפט פאַר די הערשער פון בעלוועדער.

דער אָנגעקלאַגטער פּאַטאַרא האָט אין אַ רעדע געזאָגט, אַז די מיניסטאָרן זענען גנבים, די נאַציאָנאַלע הלוואה איז אַן אָפּנאַר.

דער אָנגעקלאַגטער שטשעסני האָט געזאָגט, אַז שוין איז דער באַהענטסטער צייט וועלען די נאַראָדאָווצעס איבערנעהמען די מאַכט אין בעלוועדער.

דער עדות געהט דאַן איבער צו שילדערען די געשעהענישען פון 3. מאַי. שוין באַלד אינדערפריה זאָגט דער עדות, האָבען פערשוינען אין מונדירען פערשטעלטע יודען אין פערשידענע פּונקטען פון שטאָט, דאַן האָבען די פאָרמירט דעמאָנסטראַציעס און זענען אַוועק צו דער קאַטעדראַ, הגם

זייער אַנטייל אין דער פייערליכקייט איז דורך דער סטאַראָסטווע פערבאָטען געוואָרען

די לאָזונגען אויף די דעמאָנסטראַציעס זענען געווען: „ג'דער מיט די רעגירונגען פון „דושאַר". די רעגירונג בעשטעהט פון גנבים, אכזרים און יודען" א. א. וו.

דער עדות אינפאָרמירט דאַן דאָס געריכט וועגען די פונקציעס וואָס יעדער איינער פון די אָנגעקלאַגטע האָט געהאַט אין דער ענדעקישער פּאַרטיי.

אַ חוץ דער עפענטליכער אַרבייט, זאָגט דער עדות, האָבען נאָך עקזיסטירט בעזונדערע גרופּען פון פערטרויענסווירדיגע מענשען, וועלכע האָבען זיך צוגעגרייט צו רעוואָלוציאָנערער אַרבייט. די געהיימע פערזאַמלונגען זענען פאָרגעקומען ביי קאָנאַשעווסקין אין שטוב.

דער עדות זאָגט, אַז די אַלע ידיעות האָט ער בעקומען פון זיינע קאָנפידענטען, וועלכע דער עדות האָט געהאַט אין אַלע גרופּען פון דער ענדעקישער אָרגאַניזאַציע. דער עדות האָט גענוי געוואוסט וועגען אַלע פאָרבערייטונגען וואָס די ענדעקעס מאַכען צום 3. מאַי. ער האָט וועגען דעם מיטגעטיילט דער סטאַראָסטווע און צוליב דעם איז געקומען דער פערבאָט אַז די ענדעקעס זאָלען אײַנאָרדנען דעם טאָג מאַניפעסטאַציעס.

די אַדוואָקאַטען ווילען פאַר יעדען פּרייז אַרויסבעקומען פון עדות

ווער ס'זענען געווען די אינפאָרמאַטאָרען

דער עדות ערקלערט אָבער, אַז דאָס איז אַ דינסט-געהיימניש און קען דאָס נישט זאָגען.

די אַדוואָקאַטען ווענדען זיך דאַן צום געריכט נישט צו ערלויבען דעם עדות זיך צו פערשטעלען מיט דינסט-געהיימנישען, דאָס געריכט געהט אַוועק אויף אַ בעראַטונג און נאָך דער הפסקה ערקלערט דער פאָרזיצער, אַז דאָס געריכט האָט אָפּגעוואָרפען די ווענדונג פון די אַדוואָקאַטען.

אין דער הפסקה איז די פערטיידיגונגס-באַנק פערשטאַרקט געוואָרען מיט דעם בעריהמטען וואַרשאַווער אַדוואָקאַט נאָוואָדוואָרסקי (דער וועלכער האָט פערעפענטליכט דעם בעקאַנטען בריף געגען די יודישע אַדוואָקאַטען).

די צדדים הויבען דאַן אָן צו שטעלען פראַגען דעם עדות ברילאַק. אויף דער פראַגע וואָס פאַר אַנ'אויפגאַבען ס'האָבען געהאַט די געהיימע ענדעקישע קרייזלעך, ערקלערט דער עדות.

— זיי האָבען געהאַט פאַר אַנ'אויפגאַבע אָנצוווענדען טעראָר, אויסהאַקען שויבען, שלאָגען יודען, אַטאַקירען די פּאָליציי, בעגיסען מיט נאַפט דאָס שפּייז אין יודישע געוועלבער, אָנפאַלען אויף לאָקאַלען פון געגנערישע פּאַרטייען א. א. וו.. דער עדות ערקלערט אויך, אַז צוליב דעם איצטיגען פּראָצעס איז די צאָהל מיטגלידער ביי די ענדעקעס שטאַרק געפאַלען.

3 אַ זייגער ווערט ערקלערט אַ מיטאָג-הפסקה.

די זיצונג ווערט בעגיינט האַלב 5 נאָכמיטאָג. ס'ווערט דאַן אויסגעהערט

דער לאָדזער פּאָליציי-קאָמענדאַנט ניעדזשעלסקי.

דער עדות גיט ערקלערונגען הויפּטזעכליך וועגען טאָג פון 3. מאַי, ער דערצעהלט, אַז שוין באַלד אין דער פריה האָבען זיך די ענדעקעס פערזאַמעלט אין פערשידענע פּונקטען פון שטאָט, כדי צו מאַרשירען צו דער קאַטעדראַ. נאָך פאַר די דעמאָנסטראַציעס האָבען זיי געשלאָגען יודען אויף באַלוט, פרייהייטס-פּלאַץ און אַנדערע ערטער. דער עדות רעדט ווייטער וועגען די אַוואַנטורעס און געשלעגען, וועלכע זיי האָבען אײַנגעאָרדנעט אין דער קאַטעדראַ, וואָס האָט געמוזט ברענגען צו אַנ'אינטערווענץ פון דער פּאָליציי, זיי האָבען אַרויסגערופען די אַוואַנטורעס אין דער קירך אין דער אַנוועזענהייט פון וואָיעוואָדע.

אָנגעקלאַגטער קאָוואַלסקי: צי געדענקט דער עדות נישט אַנדערע פייערליכקייטען פון דער ענדעקישער אָרגאַניזאַציע.

עדות: יאָ, איך געדענק די פאָהן-איינווייהונג פון 16. אויגוסט 1933.

קאָוואַלסקי: צי זענען דעמאָלס אויך פאָרגעקומען אַוואַנטורעס.

— עדות: יאָ, אויף פּיאָטרקאָווער גאַס ביי דער ראַדוואַנסקאַ האָבען די ענדעקעס געוואָלט ענדערען דעם ערלויבטען מאַרשרוט און האָבען זיך אַקעגענגעשטעלט דער פּאָליציי, בראָש פון דער דעמאָלסדיגער אָרגאַניזאַציע איז דעמאָלט געגאַנגען דער גלח ראָגאַזשינסקי. שפּעטער האָט מען אויך נאַרוטאָוויטשאַ ביים אַדורכגעהן פון דער דעמאָנסטראַציע

אויסגעהאַקט שויבען אין די יודישע געוועלבער

ס'איז געקומען אַזוי ווייט, אַז אין די אַוואַנטורעס האָבען אָנטיילגענומען אויך גאַסען-לאַבוזעס, גנבים און פּראָסטיטוטקעס.

קאָוואַלסקי: צי ווייסט נישט דער עדות, אַז מיר האָבען אַליין אויסגעשלאָסען דעם גלח ראָגאַזשינסקי פון דער פּאַרטיי.

עדות: איך ווייס יאָ, אָבער נישט פאַר דער דעמאָלסדיגער דעמאָנסטראַציע, נאָר פאַר ענטדעקטע געלד-מיסברויכען אין דער אָרגאַניזאַציע.

דאַן האָט דער קאָמענדאַנט ניעדזשעלסקי געשילדערט די בעקאַנטע אַנטי-יודישע עקסצעסען אויף באַלוט אין אַפּריל 1933, דעמאָלט, זאָגט דער עדות זענען דעמאָלירט געוואָרען וואָהנונגען, מ'האָט אַרײַנגעוואָרפען 10 קילאָדיגע שטיינער אין וואָהנונגען, געהאַקט שויבען, געשלאָגען, אַרײַנגעוואָרפען אין שטובען פלעשלעך מיט שוועבעל-זויער, בעגאָסען דאָס שפּייז מיט נאַפט און אַזוי ווייטער.

קאָוואַלסקי: צי זענען נישט די דעמאָלסדיגע עקסצעסען אין באַלוט געקומען אַלס רעזולטאַט פון

אָנפאַל אויפ'ן דייטשען גימנאַזיום

און אויף די רעדאַקציע פון דער „פרייער פּרעסע"?

קאָמ. ניעדזשעלסקי: אויסגעשלאָסען.

— פאָרזיצער: ווען זענען פאָרגעקומען די שטאַרקע אַנטי-יודישע עקסצעסען אויף דאַלבאַ גאַס?

— זיי האָבען קיין שום שייכות נישט געהאַט מיט'ן אָנפאַל אויפ'ן דייטשען גימנאַזיום, זיי זענען געקומען נאָך יעדער פערזאַמלונג, וועלכע איז פאָרגעקומען אין ענדעקישען לאָקאַל אויף מליבאַרסקאַ 30, אונזערע אינפאָרמאַטאָרען האָבען איבערגעגעבען אַז אויף די דאָרטיגע פערזאַמלונגען האָט מען אָנגעטירט צו שלאָגען יודען און די פערזאַמעלטע נאָכ'ן אַרויסגעהען פון לאָקאַל האָבען באַלד אויסגעפיהרט דאָס וואָס מ'האָט זיי געהייסען.

קאָוואַלסקי: ווער האָט אויסגעפיהרט דעם אָנפאַל אויפ'ן דייטשען גימנאַזיום?

עדות: די שולדיגע זענען נישט ענטדעקט געוואָרען און איך האָב צוליב דעם געהאַט אומאַנגענעהמליכקייטען.

דאַן ווערט אויסגעהערט דער קאָמיסאַר פּראָקאָוסקי, גענעראַל אַלשיבאַ-ווילטשינסקי, און דעפּ. וואַלטשינסקי, אַלע 3 שילדערען די געשעהענישען פון דעם 3. מאַי אין דער קירך, די האַלטען אַז

די אַוואַנטורעס און געשלעגען אין קירך זענען זיכער געווען אָרגאַניזירט

די אַוואַנטוריקעס האָבען בעת'ן גאָטעסדינסט געזונגען די „ראָטע" אָבער נישט מיט'ן ריכטיגען טעקסט, נאָר מיט עפּעס אַ פרעמדען אַנטי-יודישען טעקסט, דער גענעראַל אַלשיבאַ דערקענט אין דעם אָנגעקלאַגטען ראַבאַקאָווסקין, איינעם פון די אַוואַנטוריסטען אין דער קירך, דעפּ. וואַלטשינסקי דערקענט אויך אין דער אָנגעקלאַגטער קאָזשוכאָווסקאַ איינע פון די, וועלכע האָט געמאַכט די גרעסטע אַוואַנטורעס. די ענדעקישע יוגענד איז דערקענט געוואָרען אין דער קירך צוליב די ספּעציעלע מונדירען אָדער גרינע בענדלעך אין לאַץ, וועלכע זיי האָבען געטראָגען. זיי דערצעהלען ווייטער, אַז דורך די סקאַנדאַליסטען איז דעמאָלס שווער פערוואונדעט געוואָרען דער פּזשאַראָווניק דאַבראַדזשעי. ווען דער גענעראַל אַלשיבאַ האָט געוואָלט איינעם פון די גרעסטע סקאַנדאַליסטען פערהאַלטען איז ער אָפּגעשלאָגען געוואָרען דורך זיינע חברים.

דאַן גיבען ערקלערונגען צוויי זשאַנדאַרמען, וועלכע האָבען דעם 3. מאַי געהאַט דינסט ביי דער קאַטעדראַ; אויך זיי שילדערען בלויז די געשעהענישען, די ענדעקישע יוגענד האָט געמאַכט אויסגעשריען געגען וואָיעוואָדע, שרייענדיג אַז קיין פּראָטעסטאַנטען און קיין יודען וועלען זיי אין דער קאַטעדראַ נישט אַרײַנלאָזען, די זשאַנדאַרמען ערקלערען אויך, אַז דער וועלכער האָט אָפּגעשלאָגען דעם סקאַנדאַליסט וואָס איז פעסטגעהאַלטען געוואָרען דורכ'ן גענ. אַלשיבאַ-ווילטשינסקי, איז געווען דער אָנגעקלאַגטער ראַבאַקאָווסקי.

דערמיט ווערט די געריכטס-זיצונג 9 אַ זייגער אָוונט איבערגעריסען ביז היינט 9 אַ זייגער פריה, היינט ווערט פאָרקומען דער ווייטערדיגער פערהער פון די עדות.

DR. MED. H. LUBICZ
פאַר הויט, ווענערישע און געשלעכטס-קראַנקה.
צעגעלניאַנאַ 7 (פריהער 43), טעל. 141-32
עמפּפאַנגס-שעה'ן 8–10, 12–2, און 5–8 אָוונד,
זונטאָג און יום-טוב פון 9–11 בייטאָג
און יו"ט 9–1. פאַר דאַמען בעזונדערער וואַרטע-זאַל

די נייע טעלעפאן-ביכלעך

(א) לויט ווי עס אינפארמירט אונז די לאד-זער אפטיילונג פון „פ.א.ס.ט." איז ארויס פון דרוק (ארויסגעגעבן פון פאסט- און טעלעגראף=מיניס-טעריום) די נייע רשימה פון טעלעפאן-אבאנענטען אויפ'ן יאהר 1935.

לאדז, אלס א שטאט, וואס געהערט צום ווארשאווער קרייז פון פאסט און טעלעגראף וועט בעקומען א רשימה פון אלע טעלעפאנען, וואס גע-פינען זיך אין דעם דאזיגען קרייז, מיט'ן אויסנאהם פון דער שטאט ווארשא.

דער פרייז פון דער רשימה איז 1.50 זל. און ער וועט צוגערעכנט ווערען דעם אבאנענט צו דער רעכנונג.

פון מארגען אן הויבען שוין אן די טעלעפאן-ביכלעך פונאנדערגעשיקט צו ווערען.

פויזע פון קר'סטליכע פראפע-סיאנעלע פעראיינען

(א) אין שייכות מיט'ן לעצטענס אפגעהאל-טענעם קאנגרעס פון ז.ז.פ. אין גרודזשיאנדז, קומט איצט אין לאדז פאר א קאנסאלידאציע פון דער פראפעסיאנעלער בעוועגונג, וואס בעשטייט אין דעם, אז די ז. ז. פ. שליסט זיך טיילווייז אן אין כאדעקישען פעראיין, און דער גרעסערער טייל — אין „פראצא".

א געבורט אין מיטען גאס

(א) אויפ'ן טראטואר, ביי זגערזשער גאס 27 איז נעכטען פלוצים אוועקגעפאלען די 27-יעהריגע היימלאזע אלגא קאנדראל.

די דורכגייער האבען תיכף ארויסגערופען פאגאטאוויע, אבער איידער זי איז נאך אנגעקומען האט די אוועקגעפאלענע געבוירען א קינד — א יונגעלע.

די קימפעטארין מיט'ן ניי-געבוירענעם קינד האט מען אפגעפיהרט אין דער וועכנערין-קליניק אויף דער ד"ר שטערלינג-גאס.

„ארויסגעטרילט"...

(א) הערש נוימארק פון אנדזשעיא 56 האט געמאלדען אין דער פאליציי, אז א געוויסער יצחק וואלטשקאווסקי האט ביי איהם אויסגענארט 1,600 זלאטעס.

נעגען וואלטשקאווסקי'ן ווערט געפיהרט אנ'אויספארשונג.

איבערגעפאהרען דורך דער באהן

(א) אויפן באהן-איבערפאהר אין דארף ווידזשעיע, קאנינער קרייז, איז דורך א פראכט-צוג, וואס איז געגאנגען קיין פויזען, איבערגעפאה-רען געווארען אויף טויט דער 43-יעהריגער פויער אנטאני נאזאצקי.

אויך די צוויי פערד, מיט וועלכע ער איז געפאהרען אויף די באהן-שינעס, זענען דער-הרג'עט געווארען.

ראדיא-פראגראם

מיטוואך, דעם 16 יאנואר

6,45 פריהמארגען-אודיציע. 6,48 פליטען. 6,52 גימנאסטיק. 7,07 פליטען. 7,25 פליטען. 7.09 רעקלאמע קאנצערט. 11,57 צייט-סיגנאל. 12,03 ידיעות. 12,05 פרעסע-איבערזיכט. 12,10 קאנצערט. 1 ידיעות פון טאג. 1,05 פליטען. 3.30 עקספארט-ידיעות. 3,35 בערזע. 3,45 טעאטער-פראגמענט. 4 א קליינע רעווי פון דער „אלטער באנדע". 4,45 אודיציע פאר קינדער. 5 פליטען. 5,25 א שמועס פאר פרויען. 5,35 געזאנג רעציטאל. 5.30 ראטגעבער פאר ספארטלער. 6 פליטען. 6,10 רעפערטואר פון די טעאטערן. 6.15 פראנטסמיסיע פון לעמבערג. 6,45 ווירטשאפטליכע פארלעזונג. 7 פליטען. 7,20 אקטועלער שמועס. 7,30 פליטען. 7.50 ספארט-ידיעות. 8 קאנצערט פון ציגיינער-ראמאנסען. 8,45 אווענד-ידיעות. א שאפען-קאנצערט פון פרל. מ. יאנאס. 9,30 פליטען. 9,40 פידעל-רעציטאל. 10 רעקלאמע-קאנצערט. 10,15 פליטען. 11 ידיעות, קאמוניקא-טען. 11,05 טאנץ-מוזיק.

מלך וואלקאוויטש

אין קאליש איז נעכטען געשטארבען דער האנדווערקער-טוער, ראטמאן פון דער לאדזער האנדווערקער-קאמער מלך וואלקאוויטש.

צו דער לויה, וועלכע קומט היינט פאר אין קאליש, פאהרען ארויס: א פארשטעהער פון דער האנדווערקער-עקספאזיטור — ה' סענדעראוויטש, פון בלעכער-צעך ה' גאלדמאן, די האנדווערקער-קאמער האט דעלעגירט צו דער לויה דעם וויצע פרעזעס ה' לעהמאנאווסקי.

אלעקסאנדער
גראנאך
אין גיכען
אין
„ראזמאיטאשטשי"

האנדווערקער-דעלעגאציע אין ווארשע
וועגען דער לאדזער האנדווערקער-קאמער

א דעלעגאציע פון דער עקספאזיטור אין די פערזאנען פון פארזיצער אדוו. ווייצמאן, טערוו.-מיטגליד פון דער האנדווערקער-קאמער י. פיאלקא, ראטמענער האנעמאן און י. שיינפעלד זענען אויפ-גענומען געווארען דינסטאג, דעם 15. יאנואר ד.י. דורכ'ן פרעזידיום פון פערבאנד פון די האנדווערקער-קאמערן אין ווארשע.

די דעלעגאציע האט פארגעשטעלט די איצ-טיגע לאגע, וועלכע האט זיך געשאפען אין לאדז דורך דער מעהרהייט אין דער פערוואלטונג פון דער האנדווערקער-קאמער.

די קאנפערענץ האט געדויערט 1½ שעה. דאס פרעזידיום פון פערבאנד פון די קאמערן האט אנערקענט, אז די לאגע אין לאדז איז פאקטיש א שווערע און האט צוגעזאגט דער דעלעגאציע, אז נאך אין סוף פון די היינטיגע וואך וועלען קומען קיין לאדז פארשטעהער פון פערבאנד פון די האנדוו.-קאמערן אין ווארשע, כדי גענוי אויס-צופארשען די געשאפענע לאגע.

פייערליכע טרויער-אקאדעמיע
נאך דעם פערשטארבענעם דיר. פראפעסאר עדווארד אולמאן

זונטאג 11 א זייגער פארמיטאג איז אין זאל פון דער עלעקטראווניע פארגעקומען א טרויער-אקאדעמיע נאך דעם הויפט-דירעקטאר פון דער לאדזער עלעקטראווניע פראפ. אינזש. עדווארד אולמאן.

ביים פרעזידיום-טיש האבען פערנומען ערטער די ה"ה לעאפאלד סקולסקי, פרעזעס פון דער פער-וואלטונג פון דער עלעקטראווניע סענאטאר איוואנאווסקי, פרעזעס פון אויפזיכטס-ראט מינ. טא-לאטשקא, דער רעגירונגס-קאמיסאר פון דער שטאט לאדז אינזש. וואיעוואודזקי און דער ג. פרעזעס פון שטאט-ראט אינזש. האלצגרעבער. פאר 11 א זייגער איז אריינגעקומען אין זאל די אלמנה פרוי פראפעסאר אולמאן אין דער בעגלייטונג פון איהר טאכטער און פון דער נאהנטסטער פאמיליע. דער ארקעסטער האט געשפילט שאפען'ס טרויער-מארש. גלייך נאכדעם האט געעפענט די טרויער-אקאדעמיע מיט א קורצער רעדע ה' לעאפאלד סקולסקי, וועלכער האט אנגעוויזען אויף די גרויסע פערדינסטען פון פערשטארבענעם דיר. פראפ. עדוו. אולמאן.

עס האבען אויך גערעדט פרעזעס איוואנאוו-סקי און דיר. דזשעניאקאווסקי, וועלכער האט גע-שילדערט די מעלות און די הויכע קולטור, וואס עס האט בעזעצט פראפ. אינזש. אולמאן. נאך דער רעדע פון רעגירונגס=קאמיסאר אינזש. וואיעוואוד-זקי און אנדערע שליסט די טרויער-אקאדעמיע מינ. טאלאטשקא מיט א קורצער אבער זעהר די הערצ-נדער רעדע, וועלכע לאזט איבער אויף די פער-זאמעלטע א שטארקען איינדרוק.

מיט עטליכע ריהרענדע ווערטער דאנקט די פערזאמעלטע פאר זייער מיטגעפיהל פרוי פראפ. אולמאן.

נאכ'ן אויספיהרען עטליכע שאפונגען פון כאר און ארקעסטער ווערט די טרויער-אקאדעמיע, אין וועלכער ס'האבען אנטיילגענומען איבער 500 פער-זאן, אין א געדריקטער שטימונג געשלאסען.

ספארט-בעוועגונג
פון לאדזער „מכבי"

דער לאדזער „מכבי" האט אין שייכות מיטן ווינטער-סעזאן אויסגעברייטערט איהר טעטיגקייט אין אלע ווינטער-סעקציעס. כמעט אלע ספארט=צווייגען, וועלכע קאנען ווינטער בעטריבען ווערען, ווערען אין „מכבי" שטארק געפלעגט. די איבונגען קומען פאר אונטער דער אויפזיכט פון ערשטקלא-סיגע פאכמענישע אינסטרוקטארען.

עס איז ביי „מכבי" איינגעשטעלט געווארען א גליטש-אקציע, וועלכע איבט סיסטעמאטיש אין „העלענאוו". מיטגלידער פון „מכבי". געניסען ביים אריינגאנג פון א 50 פראצענטיגער הנחה. אויפן ארט געפינט זיך א אינסטרוקטאר פון „מכבי".

אויך די ארבייט פון דער גימנאסטיק-סעקציע איז אויסגעברייטערט געווארען. עס זענען צוגע-קומען צו דער סעקציע א גרויסער צאל מיטגלידער אין שייכות דערמיט זענען אנגאזשירט געווארען א רייע אינסטרוקטארען. די איבונגען קומען פאר אין אייגענעם זאל און זענען איינגעטיילט אין עטליכע גרופען, פאר פרויען און מענער.

אין די לעצטע טעג איז פארגעקומען א מייסטערשאפטס=מעטש פון נעץ=באל-מענער צווי-שען „מכבי" און פאליציי'אישען קלוב, וועלכער האט זיך פערענדיגט מיטן רעזולטאט 2:1 לטובת פ.ק.ס. דער מעטש צווישען „מכבי" און „טריומף" איז נישט צושטאנד געקומען צוליבן נישט שטעלען זיך פון „טריומף". א דאנק דעם רעזולטאט האט די נעץ-באל-סעקציע פון „מכבי" דערצילט דאס צווייטע ארט אין דער טאבעלע.

די נעץ-באל-מאנשאפט פון פרויען, וועלכע פיהרט דאס ערשטע ארט אין „ב"=קלאס און האט אוואנסירט אין „א"=קלאס שפילט דעם קומענדען זונטאג וועגען מייסטער=טיטול פון „בע"=קלאס מיט „ה.ק.ס." II.

אויך די האקעי-סעקציע פיהרט איצט א פלאנמעסיגע ארבייט און טרענירט סיסטעמאטיש אונטער דער אויפזיכט פון א אינסטרוקטאר אויפ'ן ספארט=פלאץ פון „ל.ק.ס."

לעצטענס איז „מכבי" אנגענומען געווארען אלס מיטגליד אין פוילישען סקי=פערבאנד א דאנק וואס זי גיט א מעגליכקייט צו געניסען מיט איהרע מיטגלידס=קארטען פון גרויסע באהן-הנחות אויף די שטחים פון 1000 און 2500 קילאמעטער.

איינשרייבונגען פון פרישע מיטגלידער און אלערליי אינפארמאציעס ערטיילט דער סעקרע=טאריאט פון „מכבי".

Dr. HELLER
ספעצ. פאר הויט און ווענערישע
קראנקהייטען און מענער-שוואכע
8 טראוגוטא 8, טעל. 179-89
נעמט אן פון 8–11 און פון 4–8 אוונט
זונטאג פון 11–2 מיטאג.
פאר פרויען א ספעציעלער ווארטע-זאל.
אונבעמיטעלטע — לעטשניצע-פרייזן

צו דער וועלט-קאנפערענץ פון „וויזא"
הנחות פאר מיטגלידערינס און געסט

צו דער וועלט-קאנפערענץ פון „וויזא", וואס וועט פארקומען אין ארץ-ישראל, נעמט דער סעקרעטאריאט פון „וויזא" אן איינשרייבונגען פון מיטגלידערינס און געסט, וועלכע וועלען געניסען פון 75 פראצ. הנחות. אינפארמאציעס גיט די פארזיצערין פון דער לאדזער אפטיילונג, פרוי רעזניק, נארוטאוויטשא 2.

אלס דעלעגאטקעס צו דער קאנפערענץ פאהרען ארויס: נעלא ברוידע, מלכה רעזניק, בעלא ספעקטאר, אלווינא טארטאקאווער, בעלא ווישעוויאנסקא און חנה ווינדמאן.

פון דער לאדזער „בעאמטען-משפחה"

די לאדזער „בעאמטען=משפחה" דערמאנט, אז דעם 16=טען ד. ח. פון 6 ביז 9 קומט פאר אין לעצטען זאל פון גראנד קאפע (פיעטריק. 72) א דאנסינג.

איינטריט צוזאמען מיט קאנסומציע 1,50 זל.

א שווינדלערישער ראדיא-מאנטער

(א) פאר'ן בעגיין שווינדלען ביים רעפערי-רען ראדיא-אפאראטען איז דער ראדיא-מאנטער זיגמונט קארפינסקי (סמוגאווא 5) פערמשפט געווא-רען דורכן לאדזער שטאטישען געריכט אויף 10 חדשים טורמע.

באנדיטעריי

(א) ..ויף מאלטשעווסקיעגא גאס איז דורך אומבעקאנטע פערזאנען בעפאלען געווארען א גע וויסער סטאניסלאוו קאוועצקי (פון מאלא 31).

מ'האט איהם מיט טעמפע כלים פערוואונ-דעט דעם קאפ, און מ'האט צו איהם גענומען ארויס רופען פאגאטאוויע.

שווער פערוואונדעט געווארען ביי דער ארבייט

(א) אין פיאסקאווסקי'ס פאבריק אויף פא-מארסקא 106 האט א שטיק אייזען פון א מאשין געטראפען אין קאפ דעם ארבייטער שמואל אייזענבוים (פון קילינסקיעגא 106).

פון דעם שרעקליכען קלאפ איז ביי איהם בעשעדיגט געווארען דער שארבען.

מ'האט איהם אין א שווערען צושטאנד אפ-געפיהרט אין שפיטאל.

סאנ. האנדווערקער-פעראיין
נישט אנטיילגענומען אין דער קאנ-פערענץ פון דער האנדוו.-קאמער

נאכ'ן דער-האלטען אנ'איינלאדונג אויף דער קאנפערענץ אין דער האנדווערקער-קאמער מאנטאג דעם 14. יאנואר ה. י.: האט דער סאנ. האנדווער-קער-פעראיין אויף א ספעציעלער קאנפערענץ פון די איינגעלאדענע סעקציעס מיט דער פערוואלטונג בעשלאסען, אלס פראטעסט געגען דעם אנטיסעמיטי-שען קורס אין דער האנדווערקער-קאמער, נישט אנטיילצונעמען אין דער דערמאנטער קאנפערענץ.

קינא-טעאטער
„MIRAŻ"
11 ליסטאפאד (קאנסטאנט.) 16
היינט גרויסע פרעמיערע!
גרויסער סאוועטישער פילם
„פעטערבורגער נעכט"
„Sojuzkino" פראדוקציע פון
אין מאסקווע, אין די הויפט-ראלען:
Wiera Tarasowa
i M. Doronin
אויסערן פראגראם:
פאראמאנט און P. A. T.
פרייזען פון די פלעצער:
54 גר., 85 גר. 1.09 זל. באלקאן 75 גר.
דער זאל איז גוט בעהייצט.

גאסטראלען פון אלעקסאנדער גראנאך

אין די נאהענטסטע טעג הויבן זיך אן אין „ראזמאיטאשטשי" די גאסטשפילען פון בארימטע אלעקסאנדער גראנאך. וועלכער איז דעם לאדזער יידישן טעאטער־עולם זעהר גוט בעקאנט פון זיינע גאסטשפילען דעם פאריאנגענעם זומער אין דעם זעלבען טעאטער, וואו ער האט אין וואלפס צייט־פיעסע „די געלע לאטע" געשפילט אן'אמת'ן ארטיסטישן טריומף.

צו זיין איצטיגע ערשטע גאסטשפיל ווערט אלעקסאנדער גראנאך אויפפיהרען אן'אקטועלע פיעסע פון א בעקאנטען יודישן שרייבער.

היינט — „די קאמעדיאנטקע" מיט רעגינא צוקער

היינט מיטוואך ווערט אין „ראזמאיטאשטשי" געשפילט צום לעצטען מאל די זעהר־פאפולערע מעלאדישע אפערעטע „די קאמעדיאנטקע" מיט רעגינא צוקער אין דער טיטול־ראלע און וועלכע די איז קאניקו־ענצלאז.

נאך דער פארשטעלונג וועט געגעבען ווערען דער גראנד־יעזער קאנצאוואל־פיקניק, אויף וועלכען עס וועט געשפילט דער איינאקטער „וואו נעמט מע חתנים אין לאדז"?

די היינטיגע פארשטעלונג געהט לטובת דעם פערמישטען־פעראיין, פיעטריק. 10.

פון דער לאדזער בערזע

באנק פאלסקי — — — —	97.00
3 פראצענטיגע בודאוולאנע —	46.70
4 „ דאלארובקא —	53.25
7 „ סטאבילזאציע (אמ.)	70.50
5 „ ווארשאווער ס.־ב. 1934	61.38
5 „ לאדזער	53.25
ענגלישער פונט — — —	25 91
דאלאר אפיצ. 5.30 נישט אפיצ. —	5.25
גאלד־דאלאר — — — —	8.91.50
גאלד־רובל — — — —	4.59
דייטשער מארק — — —	1.92

רעטשניצע

פאר ווענעריש קראנקע
פון דאקטוירים־זיעציאליסטען
Poradnia Wenerologiczna
זשעלאנא 2—פיעטריקאווער 47
טעל. 189-33
טעגליך פון 9 פריה ביז 9 אווענד
וועגעריש־קראנקע, מענער־שוואכע און הויט־קראנקהייטען.
אנאליזען פון בלוט און אורין.
פרויען און קינדער נעמט אן א פרוי דאקטאר
א בעראטונג 3 זל.

„פון אוועבד ביז האלבנאכט"

היינט פרעזענטירע!!
רעזשיסירט: E. LEISEN — ליבעס־דראמע אויפ'ן גרונד פון דער פרעכטיגער רעוויע, אין די הויפט־ראלען:
CARL BRISON ארטיסט, זינגער און טענצער.
אויסערן פראגראם: קלאנג־צייטונג פון P.A.T. ווי אויך אקטואליטעטען פון FOX
אנהויב אין געוו. טעג 4.30 נאכמ., שבת און זונטאג — 12.30 בייטאג.
דער זאל איז שטארק בעהייצט.

קראנג־קינא CAPITOL

זאוואדזקא 16

אכטונג, צייטונגס־פערקויפער

פון פאמארסקא 15.

מאנטאג, דעם 21־טען יאנואר, 7 א זייגער אווענד, קומט פאר

א פערזאמלונג

מיט פאלגענדער טאג־ארדנונג: 1) די לאגע אין פאך; 2) ציל וואס איז די פעראייניגונג פון ביידע פעראיינען נישט צושטאנדגעקומען; 3) פערשידענעס.

מיר בעטען צאהלרייך צו ערשיינען, ווייל די פערזאמלונג וועט זיין זעהר אינטערעסאנט — מיט דער בעטייליגונג פון ראטמאן און פרעזעס פון דער צענטראלע ח' כארי ווי אויך ח' פריים, פערוואלטונגס־מיטגליד פון דער צענטראלע.

מיט אכטונג די פערוואלטונג.

Dr. med. Leon Familier

אינערליכע און קינדער־קראנקהייטען
שערפיען 37 (בענעדיקטא) 6.
נעהמט אן פון 5—7 נאכמ.

כעמיש־בּאקטעריאלאגישער לאבאראטאריום

מ. שאץ
לאדז,
פיעטריקאווער 37
פיהרט דורך זעמטליכע קרעטליכע אנאליזען פון אורין בלוט, פליגמע א. א.

פאר גאלד,

בּריליאנטען
און לאמבארד־קוויטעס
צאהלט די העכסטע פרייזען
איזידאר פיאלקא
פיעטריקאווער 7.

רעכער

ווערען אויסגענומען
ביי ג. נארדמאן
שרודמיעסקא 8.

AMBULATORJUM ZŁAMAN

(צובראכענע קנאכען)
מיט רענטגען־דורכלייכטונג אויפ'ן ארט
לעטשניצע־פרייזען
Dr. J. Lubicz
Południowa 9, tel. 183-17.

Dr. med. Niewiażski

ספעציאליסט פאר סיפיליס, טריפער און הויט־קראנקהייטען. בעהאנדלונג פון מענער־שוואכע
אנדזשעיא, 5 טעל. 159-40
פראנט, 1־טער שטאק.
נעהמט אן פון 8—11 און פון 5—9 אוו.
זונטאג און יום־טוב פון 9—1 פארמיטאג.
בעזונדערער ווארטע־זאל פאר פרויען.

Dr. S. Kantor

ספעציאליסט פאר הויט און וועגעריש קראנקהייטען (סיפיליס און טריפער), היילט מענער—שוואכע
פיעטריקאווער 90 טעל. 129-45
נעמט אן פון 8—2 נאכמ. און פון 4—9 אוו., זונטאג און יום־טוב פון 8—2 נאכמ
פאר אונבעמיטעלטע — לעטשניצע־פרייזען

אויגען־קליניק

מיט שטענדיגע בעטען פון
Dr. B. Donchin
פיעטריקאווער 90, טעלעפ. 221 72
נעהמט אן שטענדיגע אויגען־קראנקע (צוועק אפעראציע א. ז. וו.), ווי אויך אמבולאטארישע פון 9 ביז 1 און פון 4 ביז 7.30 אווענד.

Dr. J. Neuman

כירורג
(וועלכער ארדינירט אין שפיטאל אויף דרעווגאווסקא 60)
נעמט אן אין דערהיים פון 5—8 אווענד.
זאכאדניא 57, טעל. 128-95

Dr. med. M. TAUBENHAUS

ספעציאליסט
פאר אקושעריע און פרויען־קראנקהייטען
פערהיטונג געגען שוואנגערשאפט
זגערזשער 11, טעל. 246-09
נעמט אן פון 4—8 אווענד.

Dr Wajnberg

ספעצ. פון לונגען־ און הארץ־קראנקהה.
וואוינט יעצט פיעטריקאווער 145
טעל. 126-02.
נעמט אן פון 9—10 פריה, 3—5, 8—9 אוו.

Dr. Zygmunt Henrykowski

ספעציאל־ארצט פאר וועגערישע הויט־קראנקהייטען און מענער־שוואכע
האט זיך איבערגעצויגען אויף
פיעטריקאווער 86
טעל. 143-68
נעהמט אן פון 8—11 און פון 6—9 אווענד.
פאר פרויען א ספעציעלער ווארטע זאל.

Dr. med. Haltrecht

ספעציאל־ארצט פאר הויט־און געשלעכטס־קראנקהייטען
פיעטריקאווער 10, טעל. 245-21
נעמט אן פון 8—11 פריה און פון 1³⁰—2³⁰ טיטאג און פון 5—9 אוו. זונטאג פון 10—1 בייטאג.
אלע ארט אנאליזען.
פאר אונבעמיטעלטע לעטשניצע־פרייזן
פאר פרויען א ספעציעלער ווארטע־זאל

פריוואט־קליניק

פון האלז־, נאז־ און אויערען־קראנקהייטען
Piotrkowska 55
Telefon 174-74
Dr. Dr. A. WOŁYŃSKI, J. IMICH.

Dr. med. M. Wajnberg

נערוועז־קראנקהייטען
(עלעקטריזאציע)
נעהמט אן פון 5 — 8 אווענד
זשעראמסקיעגא 25
טעל. 172-20

Dr. med. ROZENHAUZ-EDELISTOWA

ספעציאל־ארצט פאר קינדער־קראנקהייטען
וואוינט איצט פאלודניאווא 6
טעל. 110-49
נעהמט אן פון 8 — 9 פריה
און פון 4— 6 נאכמיטאג.

Dr. med. Z. Wajs

האט זיך איבערגעצויגען אויף
נאוואמיעסקא 5 (פראנט)
ספעציאל־ארצט פאר הויט, וועגערישע, האר און געשלעכטס־קראנקהייטען
נעמט אן פון 9—1 און פון 3½—8 אווענד.
זונטאג און יום־טובים פון 9—1 מיטאג
צו לעטשניצע־פרייזען.

Dr. med. Z. DATYNER

אוראלאג
ספעצ. פאר נירען, בלאז און אורין־קראנקהייטען
ZACHODNIA 59a, tel. 148-95
נעהמט אן פון 2—3 און פון 6—8 אוו

ברוך־קראנקע!!!

J. Rapaport

ערשטע און איינציגע ארטאפעדישע הייל־אנשטאלט אין לאדז. פון דעם אין גאנץ פוילן בעריהמטען ספעציאליסט ארטאפעד דיר. י. ראפאפארט, וועלכער עקזיסטירט 30 יאהר און איז געווארען אנערקענט פון פיל בעוואוסטע פראפעסארען.

ברוך־לײדענדע! ספעציעלע ארטאפעדישע גומי הייל־בענדאזשען פון מיין ארטאפעד. הייל־אנשטאלט בעזייטיגען אהן שום אפעראציע, די שווערסטע, געפעהרליכסטע און דיקסטע שנעל און זיכער מיט דעם גרעסטען ערפאלג, פערעלטערטע ליידענדע ברוכען ביי מענער, פרויען און קינדער. — ספעציעלע ארטאפעד. הייל־באנדאזשען פאר צו ריקגעקומענע ברוכען נאך אפעראציעס, ווי אויך ספעציעלע אינדיווידועלע צוגעפאסטע ארטאפעד. בויך־באנדאזשן געגען ארפאלאזען זיך פון מאגען און קישקעס.

פאר קאליקעס, הויקערס און אלערארט פעהלער פון גוף!

אין מיין ארטאפעד. הייל־אנשטאלט ווערען אויסגעפערטיגט די היילבארסטע און פון פיל פראפעסארען אנערקענטע מעטאדע ספעצ. ארטאפעד. הייל־גארסעטען פאר פערקרימונג פון רוקען־ביין (Skrzywienie Kręgosłupa), ביין־שווינדזוכט, ליימונגען, פערקריפטע פיס ביי קינדער און ערוואקסענע קינסטליכע הענד (פראטעזען) און פיס, ווי אויך די פראקטישסטע ארטאפעדישע שפאראטען פאר שמערצליכע פלאטפוס לויט גיפס־מאדעל.

אכטונג! אלע קראנקע אין מיין ארטאפעד. הייל־אנשטאלט, ווערען נאר פון מיר פערזענליך בעהאנדעלט. אכטונג!
30 יעהריגע פראקטיק. פולע גאראנטיע!
ערמעסיגטע פרייזען! עמפפאנגט טעגליך פון 9 פריה ביז 7 אוו.
עס ווערען אויך אנגענומען מיטגלידער פון אובעזפ. ספאל. (קאסע־כאריך).

ערשטע און איינציגע ארטאפעדישע הייל־אנשטאלט אין לאדז
Spec. Dyr. J. RAPAPORT, Ortoped.
פון לעמבערג
Łódź, Wólczańska 10, front, parter, tel. 221-77.

דאנקזאגונג.

איך בעשטעטיג דערמיט, אז מיין שוועסטערן־טאכטער ובעלא בערלינסקא, 5 יאהר אלט שוין קראנק אויף שווינדזוכט פון זייטען־געלענקען. איז געווען צו פערזעהען מיט א הייל־ארטאפעד־אפאראט דורך דעם בעקאנטען ספעצ. ה' דיר. י. ראפאפארט אין לאדז, וואלטשאנסקא 10 און דער ה' ד"ר מאמשעוויסקי, כירורג אין לאדז, האט פעסטגעשטעלט, אז דער אנגעלעגטער ארטאפעדישער אפאראט איז ווירקליך א גרויס ארטאפעדיש ווערק. דאנקענדיג דורך דעם הארציג דעם ה' דיר. י. ראפאפארט אלס בערייטענדען ספעציאליסט אויפ'ן געביט פון ארטאפעדיע און עמפפעהל איהם קראנקע אויף שווינדזוכט פון ביינער, פערקרימונגען און פון אלערליי אנדערע ליימונגען.

Łódź, dn. 1/1 1935.
Natan Berliński
Ceglana 5.

קריינע אנאנסען

1 זלאטי אנ'אנאנס ביז 15 ווערטער 1 זלאטי

פאר מיטנעהמען א יונגערמאן פון 21 יאהר קיין פאלעסטינא גיב איך בעלויגונג עטליכע דונאם ערד נעבען חיפה. אפערטען אין אדמ. פאר „A. B." 5629

איך זוך א מעהיגען שותף (טע) צו א רעסטאראן פון 35 ביז 40 יאהר מיט 300 זל. געלד. זאכאדניא 39, פראנט, פארטער, וואהנ. 4. שפרעכשטונדען פון 3 ביז 8 אווענד. 5792

השבת אבדה. ס'איז פערלוירען געווארען א פראטעסט אויף 60 זלאטעס. געוועזען צאהלבאר דעם 24/12 1934. אפצוגעבען געגען בעלוינונג וואלטשאנסקא 65, וואוינונג 18, טעל. 171-35. בעמ.: אלע בעוו ארענישען זענען געמאכט געווארען. 5798

Absolwentka seminarjum udziela lekcji specjalną metodą, stosowaną dla dzieci: niezdolnych, zaniedbanych i niechętnych do nauki. Zapewniam szybkie i dobre postępy. Odpowiednie referencje. Tel. 236-53 (Ruta) 5797

געלעגענהייטליך ביליג צו פערקויפען א וואטאלין־פאבריק, וועלכע בעשטעהט פון 2 ראשעל־מאשינען מיט אלע דערצו נויטיגע מאשינען. צו ערפאהרען ביי פיין, פולנאצנא 10. 5792

ראקאלען

א וואוינונג פון 2 צימער און קיך מיט בעקוועהמליכקייטען פראנט. 3. שט. אל. 1. מאי 4, צו פערמיטען. 5795

א זוניגע וואוינונג פון 1 צימער זאפארט אוועקצוגעבען, ביליג דירה־געלד. זאוואדזקא 26, אין דער מלעטשארניע פרייס. 5791

א מעבלירט צימער, ווי אויך פאר צוגערייזטע געסט צו שלאפען פאר מעסיגע פרייזען. זאכאדניא 39, פראנט, פארטער, וואוינונג 4. שפרעכשטונדען פון 3 ביז 8. 5792

פערשידענעס

א יונגערמאן, וועלכער פאהרט אב קיין פאלעסטינא, איז גרייט צוצושרייבען א פריליין אויף מיטצופאהרען. שריפטליכע אפערטען אין אדמ. פון דער צייטונג פאר „פאלעסטינא". 5793

אנאנסען־פרייז פאר א מילימעטער־שורה

פארן טעקסט—18 גר. פרייטאג און ערב־יו"ט—24 גר. אין דער זייט שפאלטען
אין טעקסט—40 . . . . 68— . . . . 4 .
זאגין טעקסט—12 . . . . 18— . . . . .
מיטען דער שטאנד 50 פראצ. טייערער, אויסלאנד 100 פראצ. טייערער. מעלדונגען — 10 גר. א ווארט

נעקראלאגען—20 גר. א מ/מ (אין דער זייט שפאלטען) קליינע אנאנסען ביז 15 ווערטער 1 זל. יעדעס מעטערדיגע ווארט — 10 גר.

אבאנאמענטס־פרייז:
אין לאדז — 4 זלאטעס א חודש מיט אפטראגען א היים. אויף דער פראווינץ — 5 זל. א חודש. אין אויסלאנד 7 זל. אמעריקא—1 דאל.

מעהלערן, וועלכע ענדערן נישט פרינציפיעל דעם אינהאלט פון דער אנאנס בערעכטיגען נישט צום איבערדריקען די אנאנס אדער צוריקצוצאהלען פאר דעם אנאנס

פאר'ן אינהאלט און טעקסט פון די אנאנסען איז דער פערלאג נישט פעראנטווארטליך. די אדמיניסטראציע איז אפען בייטאג און ביינאכט

Za wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg
Czcionkami i druk. rożec „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.
Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman